

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
*Кафедра міжнародної інформації***

**МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТА ТА ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З
ДИСЦИПЛІНИ**

НАУКОВІ ПРОЕКТИ В СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ

для здобувачів освітнього ступеню магістр

галузь знань	29 Міжнародні відносини
спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітній рівень	другий
освітня програма	Міжнародні комунікації
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2024/2025**
Семестр **1**
Кількість кредитів ECTS **5**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладач: д.політ.н., професор, Андреева О.М.

КИЇВ – 2024

Розробник: д.політ.н., професор, Ольга АНДРЕЄВА, професор кафедри міжнародної інформації

Викладачі: д.політ.н., професор, Ольга АНДРЕЄВА, професор кафедри міжнародної інформації

д.політ.н., професор, Наталія ПІПЧЕНКО, професор кафедри міжнародної інформації

Методичні поради затверджені на засіданні кафедри Міжнародної інформації

Протокол No від « » 2024 року

Завідувач кафедри _____ Микола РИЖКОВ
(підпис)

« » 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією НН Інституту міжнародних відносин

Протокол від « » 20 року №

Голова науково-методичної комісії _____ (Наталія БЄЛОУСОВА)

« » 20 року

© О.М.Андрєєва 2024 рік

© _____ 202_ рік

© _____ 202_ рік

СТРУКТУРА, ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВІ ПРОЕКТИ В СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ»

Навчальна дисципліна «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій» в 2023/2024 навчальному році викладається очно з формою підсумкового контролю – залік. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою.

Бали розподіляються наступним чином:

Залікова модульна контрольна робота (проводиться на останній лекції у вигляді тестового завдання закритої форми в системі Moodle) – **до 20 балів**.

Модульна контрольна робота (проводиться на лекції під час модульного тижня у вигляді відкритих та\чи закритих запитань в системі Moodle) – **до 10 балів**.

Індивідуальне завдання №1.

Дослідження джерельної бази дипломної роботи – **до 25 балів** (граничний термін здачі роботи 3те семінарське заняття: до 10ти балів за виступ та до 15 балів за письмову роботу)

Орієнтовний план роботи (до 25 сторінок)

1. Коротка характеристика проблематики, що досліджується, історичний розвиток проблеми
2. Основні наукові надбання іноземних та вітчизняних дослідників
3. Огляд основних наукових шкіл з проблеми
4. Визначення не достатньо досліджених характеристик проблеми, що можуть становити наукову новизну дипломної роботи

Індивідуальне завдання №2.

Підготовка проектної пропозиції за темою дипломної роботи – **до 25 балів** (граничний термін здачі роботи 6те семінарське заняття: до 10ти балів за виступ та до 15 балів за письмову роботу)

Орієнтовний план роботи (до 10 сторінок)

1. Написання та оформлення проектної заявки за темою дипломного дослідження відповідно до вимог міжнародних стандартів;
2. Написання та оформлення CV (резюме) та мотиваційного листа українською та англійською мовами;
3. Побудова діаграми Ганта наукового проекту;

4. Презентація готових матеріалів.

Індивідуальне завдання №3.

Апробація результатів наукового дослідження на міжнародній науковій конференції з публікацією тез або публікація наукової статті у фаховому журналі категорії Б – до **20 балів** (граничний термін здачі роботи останнє семінарське заняття)

Схема формування оцінки:

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти

Обов'язковим для заліку є виконання індивідуальних робіт, передбачених програмою дисципліни «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій» та виступів на семінарських заняттях.

Оцінювання за формами контролю:

		ЗМ	
		Мін. – 45 бали	Мах. – 80 балів
Виконання індивідуальних робіт	ІЗ №1	10	15
	ІЗ №2	10	15
	ІЗ №3	10	20
Семінарські заняття/ виступи на наукових семінарах та участь у дискусіях	НС №1	5	10
	НС №2	5	10
Модульна контрольна робота		5	10
Підсумкова модульна контрольна робота		15	20

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою.

Рекомендований мінімум для допуску до заліку (підсумкової модульної контрольної роботи) – **45 балів**.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль	ПМК / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>45</i>	<i>15</i>	<i>60</i>
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100	зараховано
85 – 89	
75 – 84	
65 – 74	
60 – 64	
1 – 59	не зараховано

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА НА НАУКОВОМУ СЕМІНАРІ (за десятибальною шкалою)

10-9 балів – вичерпна доповідь з теми індивідуального завдання, що свідчить про глибоке знання матеріалу та широке володіння понятійним апаратом з теми. Доповідає впевнено, творчо, у доповіді виявляє науковий підхід, не підглядає у конспект, доцільно використовує терміни, правильно пояснюючи їх. Доповідь супроводжується презентацією, яка відповідає структурі наукового дослідження та якісно його ілюструє.

Студент відповідає логічно, послідовно, систематично на більшість питань викладача та учасників наукового семінарського заняття.

Протягом всіх пар, відведених на науковий семінар, студент проявляє себе активним учасником наукової дискусії, задає питання студентам-доповідачам, влучно коментує доповіді колег та доповнює їх по суті, не боїться висловлювати власну думку та відстоювати свої переконання.

8-7 балів – досить повна доповідь з теми індивідуального завдання, що свідчить про знання матеріалу та володіння понятійним апаратом з теми. Студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у своїй відповіді суттєвих неточностей. Доповідає досить впевнено, у доповіді виявляє науковий підхід, іноді підглядає у конспект, доцільно використовує терміни, правильно пояснюючи їх. Доповідь супроводжується презентацією, яка більш-менш відповідає структурі наукового дослідження.

Студент відповідає логічно, послідовно, систематично на більшість питань викладача та учасників наукового семінарського заняття.

Протягом всіх пар, відведених на науковий семінар, студент проявляє себе учасником наукової дискусії, задає питання студентам-доповідачам, коментує доповіді колег, не боїться висловлювати власну думку та відстоювати свої переконання.

6-5 балів – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно «прикутий» до конспекту, припускається помилок та термінологічних неточностей. Матеріал не повно розкриває проблему. Презентація відсутня, або не відповідає суті наукового дослідження студента.

Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

Протягом всіх пар, відведених на науковий семінар, студент кволо себе участь у науковій дискусії, зрідка задає питання студентам-доповідачам, не коментує доповіді колег та не висловлює власну думку з обговорюваної наукової проблеми.

4-3 бали – студент відповідає, читаючи з конспекту, без допомоги якого у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Матеріал не розкриває наукову проблему. Презентація відсутня. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою.

Протягом всіх пар, відведених на науковий семінар, студент не себе участь у науковій дискусії, зрідка задає питання студентам-доповідачам, не коментує доповіді колег та не висловлює власну думку з обговорюваної наукової проблеми.

2-1 бал – студент читає з конспекту, матеріал відповіді студента розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. Презентація відсутня. На запитання викладача та студентів відповісти не може.

Протягом всіх пар, відведених на науковий семінар, студент не себе участь у науковій дискусії, не задає питання студентам-доповідачам, не коментує доповіді колег та не висловлює власну думку з обговорюваної наукової проблеми.

0 балів – відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання. Презентація відсутня. Протягом всіх пар, відведених на науковий семінар, студент жодним чином не проявляє себе учасником наукової дискусії.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ СТУДЕНТА,
ЯК ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«НАУКОВІ ПРОЕКТИ В СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ»
(за п'ятнадцятибальною шкалою)**

15-14 балів – індивідуальна робота виконана охайно, без граматичних помилок з чітким дотриманням плану роботи, послідовності викладу матеріалу, строків виконання, вимог щодо обсягів роботи та правил оформлення. Студент виявив зацікавленість проблематикою дослідження з повним зануренням в проблему, та показав вичерпні знання як основного теоретичного матеріалу з наукової проблематики, так і основних фактів та сучасного міжнародно-політичного стану. Студент в індивідуальній роботі продемонстрував вміння працювати з джерелами інформації, відрізнити основне та другорядне з теми дослідження та вміння створювати вторинний текст. У дослідженні продемонстровано глибокі теоретичні знання, при цьому немає зайвої деталізації та непотрібної деталізації, що не відноситься до загальної теми наукового дослідження.

Виклад матеріалу в індивідуальній роботі послідовний, логічно обґрунтований від загального до конкретного, від теорії до розв'язання практичних завдань, уникаючи повторень, тавтологій та підмін понять.

Структура індивідуальної роботи обумовлюється загальною дидактичною метою, якщо не передбачене інше, і містить вступ, де визначено основну мету та поставлено дослідницькі задачі, основну частину, де повною мірою викладено власне наукове дослідження, та висновки, узагальнення та рекомендації. Робота написана зрозумілою мовою з чіткими формулюваннями, відсутні натяки та двоякі фрази. В тексті не використано іншомовних слів, якщо є українській аналог такого слова, це ж стосується і специфічних термінів, якщо аналогів не існує, тоді в дужках є роз'яснення терміну.

В кінці індивідуальної роботи наявний список використаних джерел, оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 з обов'язковими посиланнями в самому тексті дослідження та\або References – ті самі джерела Гарвардським стилем.

13-12 балів – індивідуальна робота виконана охайно, без граматичних помилок з дотриманням плану роботи, послідовності викладу матеріалу, строків виконання, вимог щодо обсягів роботи та правил оформлення. Студент виявив зацікавленість проблематикою дослідження та показав достатні знання як основного теоретичного матеріалу з наукової проблематики, так і деяких фактів та сучасного міжнародно-політичного стану. Студент в індивідуальній роботі

продемонстрував вміння інформаційного пошуку. У дослідженні продемонстровано достатні теоретичні знання, що іноді не відноситься до загальної теми наукового дослідження.

Виклад матеріалу в індивідуальній роботі послідовний, логічно обґрунтований від загального до конкретного, від теорії до розв'язання практичних завдань, уникаючи повторень, тавтологій та підмін понять.

Структура індивідуальної роботи обумовлюється загальною дидактичною метою, якщо не передбачене інше, і містить вступ, де визначено основну мету та поставлено дослідницькі задачі, основну частину, де викладено власне наукове дослідження, та висновки, узагальнення та рекомендації. Робота написана зрозумілою мовою з чіткими формулюваннями, відсутні натяки та двоякі фрази. В тексті не використано іншомовних слів, якщо є українській аналог такого слова.

В кінці індивідуальної роботи наявний список використаних джерел, оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 з посиланнями в самому тексті дослідження.

11-10 балів – індивідуальна робота виконана охайно, іноді трапляються граматичні помилки, з дотриманням плану роботи, послідовності викладу матеріалу, строків виконання, вимог щодо обсягів роботи та правил оформлення. Студент показав достатні знання основного теоретичного матеріалу з наукової проблематики та сучасного міжнародно-політичного стану. Студент в індивідуальній роботі продемонстрував вміння інформаційного пошуку. У дослідженні продемонстровано достатні теоретичні знання, що не завжди відноситься до загальної теми наукового дослідження.

Виклад матеріалу в індивідуальній роботі послідовний, логічно обґрунтований від загального до конкретного, від теорії до розв'язання практичних завдань, уникаючи повторень, тавтологій та підмін понять.

Структура індивідуальної роботи не містить виокремлених частин, таких як вступ, основна частина та висновки. Робота написана зрозумілою мовою з чіткими формулюваннями, відсутні натяки та двоякі фрази. В тексті не використано іншомовних слів, якщо є українській аналог такого слова.

В кінці індивідуальної роботи наявний список використаних джерел, оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 з посиланнями в самому тексті дослідження.

9-7 балів – індивідуальна робота виконана охайно, іноді трапляються граматичні помилки, з дотриманням плану роботи, послідовності викладу матеріалу, вимог щодо обсягів роботи та правил оформлення. Студент не показав

достатній рівень знань основного теоретичного матеріалу з наукової проблематики та сучасного міжнародно-політичного стану. Студент в індивідуальній роботі продемонстрував вміння інформаційного пошуку.

Виклад матеріалу в індивідуальній роботі послідовний, логічно обґрунтований від загального до конкретного, від теорії до розв'язання практичних завдань.

Структура індивідуальної роботи не містить виокремлених частин, таких як вступ, основна частина та висновки. Робота написана зрозумілою мовою з чіткими формулюваннями, відсутні натяки та двоякі фрази. В тексті не використано іншомовних слів, якщо є українській аналог такого слова.

В кінці індивідуальної роботи наявний список використаних джерел, оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 з посиланнями в самому тексті дослідження.

6-4 бали – індивідуальна робота виконана не охайно, трапляються граматичні помилки, не дотримано плану роботи, відсутня послідовності викладу матеріалу, не дотримані вимоги щодо обсягів роботи та правил оформлення. Студент не показав достатній рівень знань основного теоретичного матеріалу з наукової проблематики та сучасного міжнародно-політичного стану. Студент в індивідуальній роботі продемонстрував поверхневі вміння інформаційного пошуку.

Виклад матеріалу в індивідуальній роботі послідовний, логічно обґрунтований від загального до конкретного, від теорії до розв'язання практичних завдань.

Структура індивідуальної роботи не містить виокремлених частин, таких як вступ, основна частина та висновки. Робота написана зрозумілою мовою з чіткими формулюваннями, відсутні натяки та двоякі фрази. В тексті не використано іншомовних слів, якщо є українській аналог такого слова.

В кінці індивідуальної роботи відсутній список використаних джерел, та\або посилання в самому тексті дослідження.

3-1 бал – індивідуальна робота виконана не охайно, з граматичними помилками, не дотримано плану роботи, відсутня послідовності викладу матеріалу, не дотримані вимоги щодо обсягів роботи та правил оформлення. Студент не показав достатній рівень знань основного теоретичного матеріалу з наукової проблематики та сучасного міжнародно-політичного стану. Студент в індивідуальній роботі не продемонстрував вміння інформаційного пошуку.

Виклад матеріалу в індивідуальній роботі не послідовний, логічно не обґрунтований.

Структура індивідуальної роботи не містить виокремлених частин, таких як вступ, основна частина та висновки. Робота написана не зрозумілою мовою з ознаками перекладу через онлайн-перекладачі або з ознаками використання систем штучного інтелекту. В тексті використовуються іншомовні слова.

В кінці індивідуальної роботи відсутній список використаних джерел та посилання в самому тексті дослідження.

0 балів – в індивідуальній роботі наявна академічна недоброчесність.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття - вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Підготовка до семінарського заняття включає:

- *самостійне* опрацювання теоретичного матеріалу за конспектом лекцій, підручником чи навчальними посібниками;

- *самостійну* підготовку реферату, на основі наукової літератури за тематикою дослідження, для чого студент використовує методику інформаційного пошуку.

Під час проведення семінарського заняття студент самостійно приймає рішення: брати чи не брати участь у дискусії, на які аргументи опиратися при виборі певної позиції. Повідомлення або доповіді на семінарському занятті, обговорення, доповнення, зауваження дають можливість навчитися вести дискусії, чітко викладати свої думки, аргументувати свої судження, вести наукову полеміку, зважати на точку зору опонентів тощо.

Семінарські заняття №№ 1-6 з дисципліни «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій» проводяться у формі наукового семінару на основі виконаних індивідуальних робіт № 1 та №2.

Обговоренню та презентації основних результатів Індивідуальної роботи №1 присвячено семінарські заняття № 1-3, а обговоренню та презентації основних результатів Індивідуальної роботи №2 присвячено семінарські заняття № 4-6, на останньому семінарському занятті передбачено написання модульної контрольної роботи.

Науковий семінар є формою колективного, робочого обговорення наукової інформації для формування компетенції учасників семінару, генерації нових знань, методів та оптимізації взаємодії між учасниками семінару.

Метою наукового семінару є публічне в групі обговорення отриманих студентами результатів власних наукових досліджень, визначення перспективних напрямів наукових досліджень, формування навичок наукових комунікацій, створення сприятливого та доброзичливо-конкурентного наукового середовища.

Основними *завданнями* наукового семінару є:

1. колективне обговорення та ознайомлення із актуальними питаннями пріоритетних напрямів наукових досліджень у сфері міжнародних комунікацій;
2. формування явлень про сучасний стан наукових досягнень та передових технологій у сфері міжнародних комунікацій;
3. підвищення наукового кругозору у сфері міжнародних комунікацій;
4. огляд новітньої наукової літератури у сфері міжнародних комунікацій;
5. розвиток експериментальних, практичних і творчих навичок;
6. опанування основ ораторського мистецтва та стратегій побудови дискусій;
7. уміння аргументовано відстоювати власну точку зору.

На наукових семінарах студенти виступають із заздалегідь підготовленими доповідями, в обговоренні яких беруть участь усі учасники процесу. Завдяки цьому викладач має можливість краще оцінити ступінь розвитку пізнавальних здібностей та самостійності студента-доповідача, рівні наукового і творчого підходів до роботи.

Усі без виключення учасники наукового семінару отримують нову цікаву інформацію, яка стимулює їх мислення, бажання приймати участь в обговоренні. Слід також відмітити, що викладач, так як і студенти, повинен задавати додаткові питання, зорієнтувавшись у ході виступів, помічаючи найбільш проблемні моменти, які ведуть до подальшої дискусії.

Регулярні виступи на наукових семінарах в рамках дисципліни «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій» сприяють розвитку навичок наукових доповідей на конференціях різних рівнів і спілкування з аудиторією, уміння робити презентації, експериментальні наочні моделі. Це, безумовно, відіграє важливу роль при захисті дипломних робіт, але основною функцією наукових семінарів студентів все ж таки залишається підвищення їх загальноосвітнього рівня знань з питань сучасних напрямів розвитку науки в галузі міжнародних комунікацій; встановлення причинно-наслідкових зв'язків між явищами; засвоєння методики проведення наукового дослідження; вивчення методик одержання нового наукового знання і, на його основі, побудови наукових гіпотез та теорій; набуття та удосконалення навичок роботи з науковою і методичною літературою.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Під час виконання самостійної роботи з дисципліни «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій» студент повинен:

- ✓ вивчити основи методики науково-дослідної роботи конкретних проблем;
- ✓ активізувати творче мислення;
- ✓ опанувати методи і прийоми наукового розв'язування задач, пов'язаних із впровадженням новітніх досягнень науки для підвищення ефективності діяльності установ та прийняття тактичних і стратегічних рішень;
- ✓ раціонально організувати інтелектуальну працю;
- ✓ навчитися узагальнювати результати наукових досліджень, моделювати експерименти та визначати напрями досліджень;
- ✓ здійснювати апробацію результатів наукових досліджень.

Вивчення дисципліни передбачає засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Виконання завдань із самостійної роботи є обов'язковим для кожного студента.

Виконання самостійної роботи здійснюється згідно визначених видів самостійної роботи щодо кожної теми навчальної дисципліни.

Студенти вивчають дисципліну самостійно, користуючись конспектами лекцій, підручниками, навчальними посібниками, навчально-методичними виданнями та іншою науковою літературою.

Форма контролю самостійної роботи студентів передбачає діалогове спілкування з викладачем, тестування за темами та методи, що мають контрольну функцію, зокрема: письмові контрольні роботи, підготовка наукових повідомлень. Велике значення для засвоєння матеріалу має рубіжний контроль знань у формі письмових контрольних робіт на завершенні вивчення курсу.

Самостійна робота з курсу включає:

- ✓ опрацювання лекційного матеріалу;
- ✓ підготовка до семінарських занять;
- ✓ виконання індивідуальних наукових завдань за тематикою дипломної роботи.

З метою набуття теоретичного та практичного досвіду у систематизації набутих знань із дисципліни «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій» та їх адаптації до дисциплін ОНП, студенти повинні опанувати правила підготовки та презентації наукових доповідей, які складаються на підставі дослідження, огляду літературних джерел з обраного напрямку. У ньому повинні знайти висвітлення висунута гіпотеза, система доказів, новизна та практичне значення

отриманих результатів, опрацьовані інформаційні джерела. Презентація може супроводжуватися візуальними засобами.

Результати проведеного самостійного дослідження презентуються студентами протягом вивчення курсу на семінарських заняттях.

ВИДИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

з дисципліни «Наукові проекти в сфері міжнародних комунікацій»

№ теми	назва теми	самостійна робота	
		години	види
1.	Тема 1. Постнекласична наука: сучасні напрями та наукові школи	20	Відповісти на запитання самоконтролю. Аналіз наукової літератури в профільних наукових виданнях.
2.	Тема 2. Загальна характеристика наукових проектів	10	Відповісти на запитання самоконтролю. Аналіз наукових монографій з тематики дослідження.
3.	Тема 3. Основні наукові підходи досліджень в сфері міжнародних комунікацій	20	Відповісти на запитання самоконтролю. Стаття та\або тези по темі магістерської роботи.
4.	Тема 4. Наукові підходи до методології розробки прогнозів у сфері міжнародних відносин	20	Відповісти на запитання самоконтролю. Стаття та\або тези по темі магістерської роботи.
5.	Тема 5. Міжнародні програми та гранти: зміст, класифікація, порядок розробки. Фінансування наукових проектів за європейськими програмами	20	Відповісти на запитання самоконтролю. Підготовка проектної пропозиції за темою дипломної роботи.
6.	Підсумкова модульна контрольна робота	24	Засвоїти основні теоретичні положення дисципліни.

Індивідуальне завдання №1. Дослідження джерельної бази дипломної роботи – до **25 балів** (граничний термін здачі роботи 3те семінарське заняття: до 10ти балів за виступ та до 15 балів за письмову роботу)

Орієнтовний план роботи (до 25 сторінок)

1. Коротка характеристика проблематики, що досліджується, історичний розвиток проблеми
2. Основні наукові надбання іноземних та вітчизняних дослідників
3. Огляд основних наукових шкіл з проблеми
4. Визначення не достатньо досліджених характеристик проблеми, що можуть становити наукову новизну дипломної роботи

Призначення індивідуальної роботи «Дослідження джерельної бази дипломної роботи» полягає в тому, щоби провести аналіз спеціальної наукової літератури за обраною темою дипломної роботи магістра та зробити висновки щодо повноти вирішення проблемної ситуації вітчизняними та зарубіжними науковцями. В розділі повинні критично висвітлюватися роботи вчених і спеціалістів, формулюватися питання, що залишилися невирішеними. За результатами аналізу літератури визначається актуальність проблематики з точки зору наукових розвідок знаних фахівців. Закінчувати індивідуальну роботу доцільно коротким висновком стосовно необхідності проведення нових досліджень для уточнення чи доповнення існуючих знань. Обсяг роботи повинен бути в межах до 25 сторінок, та проаналізовано не менше як 35-50 наукових джерел інформації.

Дослідження джерельної бази дипломної роботи повинно містити:

Виклад об'єктивного аналізу дослідження. У цій частині студентом конкретизуються глобальні завдання і актуальні проблеми за обраним науковим напрямом, відбувається систематизація отриманих даних, описується досягнутий результат.

Опис ситуації з науковими школами. Тут проводиться групування відповідних джерел по їх приналежності до певної наукової школи, описуються основні характеристики таких шкіл і їх значущі напрацювання в даному векторі. Наступний елемент схеми – встановлення лідерів та їх публікацій за обраним вектором.

Формулювання значущих результатів використаних джерел. Це є оцінкою результатів дослідження з конкретизацією основних способів і методів їх досягнення.

Нормативи оформлення:

Кожен абзац літературного огляду подається у формі порівняльного аналізу або резюме того, чи іншого висновку із першоджерела з припущеннями чи висновками інших авторів (особливо важливо виявити протиріччя у висновках різних авторів на вирішення однієї і тієї ж проблеми; "посваривши" таким чином двох чи більше авторів і, на цій підставі, зробити свій висновок; доцільно підтвердити існування невирішеної проблеми та актуальність її вирішення).

Кожен абзац літературного огляду, якщо він не відображає власну думку, а надає інформацію з інших першоджерел, повинен завершуватися посиланням на конкретне першоджерело, яке повинно бути у розділі «Список використаних джерел».

Є три способи посилань на першоджерела:

- ✓ наприкінці речення чи абзацу викладається порядковий номер першоджерела в квадратних скобках, яке воно займає у списку використаних джерел, наприклад: Глобалізація розглядається вченими, як важливий тренд суспільного розвитку [5, 12];
- ✓ наприкінці речення чи абзацу викладаються в дужках ініціали і прізвища авторів та рік видання першоджерела, наприклад (О. Андрєєва, 2023); якщо авторів багато, то записуються перші три прізвища а далі слова " та інші", наприклад: (О. Андрєєва, Н.Белоусова, О.Запорожець та ін., 2023);
- ✓ на початку чи всередині речення вкладаються ініціали та прізвища авторів, а вкінці речення - в дужках рік видання першоджерела, для прикладу: На думку О.Андрєєвої, політичне прогнозування - це складний інтердисциплінарний процес, який включає в себе не лише аналіз інформації, але й використання різноманітних інструментів (2023).

Наприкінці індивідуальної роботи необхідно зробити короткий підсумок (резюме) з повторними обґрунтуваннями проблемної ситуації, робочої гіпотези та основних завдань дослідження.

Дипломні роботи магістра націлені на вивчення вузького питання, цим визначається і специфіка підготовки індивідуальної роботи, як основи першого теоретичного розділу дипломної роботи. Вибираються джерела, які максимально відповідають специфіці обраної проблематики. Тобто застосовується вузькоспеціалізована, актуальна, достовірна інформація.

Зміст огляду, по суті, являє собою тези, які безпосередньо співвідносяться із завданнями і цілями дослідження.

Головним джерелом цінної інформації є тематичні, авторитетні інформаційні видання з новими публікаціями в різних наукових галузях.

Рекомендована кількість джерел у дипломній роботі – до 80 позицій.

Процентне співвідношення запозичень з цитат максимально становить 10% загального тексту. Слід уникати надмірної водності тексту і некорисної інформації, що не має конкретного відношення до тематики.

На основі аналітичної оцінки літературного огляду формуються обґрунтування обраної тематики і теоретико-методологічні висновки всієї дипломної роботи. При захисті дослідження звертається увага на відображення в огляді суперечливих суджень і недостатньо вивчених аспектів. Матеріал повинен відповідати критеріям інноваційності та практичної корисності.

Індивідуальне завдання №2. Підготовка проектної пропозиції за темою дипломної роботи – до **25 балів** (граничний термін здачі роботи бтє семінарське заняття: до 10ти балів за виступ та до 15 балів за письмову роботу)

Орієнтовний план роботи (до 10 сторінок)

1. Написання та оформлення проектної заявки за темою дипломного дослідження відповідно до вимог міжнародних стандартів;
2. Написання та оформлення CV (резюме) та мотиваційного листа українською та англійською мовами;
3. Побудова діаграми Ганта наукового проекту;
4. Презентація готових матеріалів.

Призначення індивідуальної роботи «Підготовка проектної пропозиції за темою дипломної роботи» полягає в тому, щоб отримати комплексне бачення та встановити чіткий-тайм-менеджмент щодо власної дипломної роботи.

Для чого в індивідуальній роботі повинні бути присутні наступні компоненти.

1. Визначення основних цілей та завдань дослідження. Студент має чітко сформулювати, що саме він планує досліджувати в рамках своєї дипломної роботи, які питання будуть розглядатися та які результати очікуються.
2. Чітко сформульоване дослідницьке питання. Проектна пропозиція має містити чітко сформульоване дослідницьке питання або гіпотезу, яка буде перевірятися під час дослідження.
3. Обґрунтування актуальності теми. Студент повинен показати, чому вибрана тема є важливою для наукового співтовариства, які існуючі проблеми вона вирішує, і як результати можуть бути корисні в системі сучасних міжнародних відносин та міжнародних комунікацій.
4. Розробка методології дослідження. В проектній пропозиції студент визначає методи та підходи, які він\вона буде використовувати для збору, аналізу, обробки та інтерпретації даних, серед яких чинне місце повинні

посісти експериментальні методи, аналітичні підходи, статистичні аналізи тощо.

5. Визначена структура дипломної роботи. Пропозиція повинна містити попередню структуру дипломної роботи, що включає назви основних розділів та підрозділів, а також короткий опис їх змісту.
6. Оцінка ресурсних потреб. Визначення необхідних ресурсів, таких як доступ до наукових баз даних\бібліотек\фондів, доступ до певних міжнародних установ або їх представництв, програмне забезпечення, фінансові витрати та інше.
7. Зворотний зв'язок від наукового керівника. Проектна пропозиція надає науковому керівникові можливість оцінити підхід студента до виконання дипломної роботи, внести корективи, побажання та рекомендації щодо виконання дослідження.

Загалом, ця індивідуальна робота спрямована на те, щоб студент систематизував свої ідеї, підготував чіткий план дослідження та отримав необхідні рекомендації для успішного виконання дипломної роботи не тільки від свого наукового керівника, але й під час презентації і обговоренні основних тез власного наукового проекту в академічній групі.

Таким чином, підготовка проектної пропозиції є ключовим етапом, що забезпечує успішне планування та виконання дипломної роботи, сприяє підвищенню якості дослідження та ефективності роботи студента.

Навички у написанні та оформленні CV (резюме) та мотиваційного листа для наукового проекту за темою дипломної роботи є важливими для студентів, які планують продовжити наукову кар'єру або подати заявку на участь у дослідницьких програмах, грантах, стажуваннях чи аспірантурі.

Нижче наведено рекомендації щодо підготовки цих документів.

Написання та оформлення CV (резюме)

CV (Curriculum Vitae) — це документ, що містить детальну інформацію про академічні та професійні досягнення студента. Він має бути структурованим, чітким і містити всю необхідну інформацію, яка демонструє вашу кваліфікацію.

Структура CV:

Контактна інформація

Ім'я та прізвище

Адреса

Телефон

Електронна пошта

Профіль LinkedIn та\або інших соціальних мереж (за наявності)

<i>Короткий профіль</i>	Короткий опис вашого академічного та професійного шляху, акцент на ключових досягненнях і цілях.
<i>Освіта</i>	Навчальний заклад, спеціальність, період навчання Академічний ступінь (наприклад, бакалавр, магістр) Тема дипломної роботи або наукового проекту Відзнаки та нагороди
<i>Досвід роботи</i>	Назва організації, посада, період роботи Опис обов'язків і досягнень
<i>Наукова діяльність</i>	Участь у наукових конференціях, семінарах Публікації (статті, тези) Наукові проекти, в яких ви брали участь
<i>Додаткові навички:</i>	Знання мов Комп'ютерні навички Інші професійні навички (наприклад, аналіз даних, програмування)
<i>Додаткова інформація:</i>	Волонтерський досвід Членство в професійних організаціях Хобі (якщо релевантні до наукової діяльності)

Написання та оформлення мотиваційного листа

Мотиваційний лист (Cover Letter) є супровідним документом до вашого CV, в якому ви пояснюєте, чому вас цікавить обраний науковий проект або програма, і чому ви підходите для участі в ньому.

Структура мотиваційного листа¹:

<i>Вступ</i>	Вкажіть, на яку програму або проект ви подаєтеся. Коротко розкажіть про себе (хто ви, де навчаєтеся, яка спеціальність).
<i>Мотивація</i>	Поясніть, чому вас цікавить цей науковий проект або програма. Опишіть, як ця програма пов'язана з вашими академічними та професійними цілями.
<i>Академічні та</i>	Вкажіть свої ключові досягнення, які підтверджують вашу кваліфікацію.

¹ Тут і надалі наведені загальні структури та кліше. З огляду на тему індивідуальної роботи, ця структура може бути підкорегована студентом самостійно.

професійні досягнення	Опис роботи, яка стосується тематики наукового проекту або програми.
Ваш внесок у проект	Розкажіть, як ваші знання, навички та досвід можуть бути корисними для проекту. Поясніть, які інноваційні підходи або ідеї ви могли б запропонувати.
Заключення	Висловіть надію на позитивний розгляд вашої кандидатури. Додайте готовність надати додаткову інформацію або пройти співбесіду. Подякуйте за розгляд вашої заявки.
Підпис	Закінчіть лист ввічливим прощанням і вашим ім'ям.

Отже, загальні поради щодо підготовки цих документів виглядатимуть наступним чином.

Лаконічність і чіткість	Ваше CV і мотиваційний лист мають бути структурованими, чіткими та без зайвих деталей.
Індивідуалізація	Кожен мотиваційний лист варто адаптувати під конкретний проект чи програму, на яку ви подаєтеся.
Перевірка на помилки	Переконайтеся, що в тексті немає граматичних чи стилістичних помилок.
Професійна мова	Зберігайте формальний і професійний стиль у обох документах.

Ці документи є ключовими елементами при подачі заявки на наукові програми, гранти або дослідницькі проекти, тому варто приділити їх підготовці достатньо часу та уваги.

Складання попереднього графіку виконання дипломної роботи, що включає основні етапи дослідження, дедлайни, час на написання, редагування та подання роботи є ключовим елементом для науковця-початківця. Дотримання графіку при написанні наукового проекту є критично важливим з кількох причин:

- ✓ Ефективне управління часом. Графік допомагає розбити великий обсяг роботи на більш керовані етапи, що зменшує ймовірність перенавантаження і дозволяє зосередитися на кожному окремому завданні. Коли є чітко визначені терміни, студент\дослідник має менше спокус відкладати виконання завдань на пізніше.

- ✓ Підвищення якості дослідження. Дотримуючись графіку, можна вчасно виявити проблеми та внести необхідні корективи, не поспішаючи та не жертвуючи якістю роботи. Плануючи час для кожного етапу, студент\дослідник може забезпечити достатньо часу на збір і аналіз даних, що є критично важливим для якісного дослідження.
- ✓ Забезпечення співпраці з керівником та іншими фахівцями. Дотримання графіку дозволяє планувати регулярні консультації з науковим керівником, отримувати зворотній зв'язок і вчасно вносити необхідні зміни. Якщо в проекті бере участь кілька людей, дотримання графіку забезпечує ефективну координацію роботи команди.
- ✓ Уникнення стресу та дедлайнів в останній момент. Робота відповідно до графіку зменшує стрес і паніку, які можуть виникнути при наближенні кінцевих термінів. Дотримання графіку забезпечує завершення роботи до встановлених дедлайнів, що особливо важливо при поданні наукових робіт, звітів або публікацій.
- ✓ Підготовка до захисту та публікації. Якщо дослідження виконується відповідно до графіку, залишається час на підготовку до захисту або презентації результатів. Вчасне завершення дослідження дозволяє підготувати якісні публікації без поспіху, що підвищує шанси на їх прийняття у престижні видання.
- ✓ Врахування зовнішніх обмежень. Багато наукових проектів фінансуються за рахунок грантів, які мають чіткі часові рамки, де недотримання графіку може призвести до втрати фінансування. Якщо проект прив'язаний до конкретних подій, конференцій або програм, дотримання графіку є ключовим для успішного завершення роботи в потрібні терміни.

Отже, дотримання графіку при написанні наукового проекту допомагає зберігати високий рівень організації, забезпечує якість дослідження, зменшує стрес і підвищує шанси на успішне завершення проекту. Це також є важливим навиком, який цінується в академічному і професійному середовищі.

Для полегшення роботи над дотриманням графіку наукового проекту можна застосовувати діаграму Ганта, це графічний інструмент для планування, управління та контролю проектів, що показує послідовність виконання завдань у часі і являє собою горизонтальну шкалу часу, на якій показані окремі завдання проекту, їхня тривалість та взаємозалежність. Вона була створена Генрі Л. Гантом у 1910-х роках і стала одним із найпопулярніших методів планування проектів.

Основними компонентами діаграми Ганта є:

Завдання (Tasks)	Перелік завдань або етапів проекту, які необхідно виконати. Ці завдання розміщуються вертикально на лівій стороні діаграми. Кожне завдання відображається як окремий рядок на діаграмі.
Часова шкала (Timeline)	Горизонтальна вісь, яка показує період часу, на який планується проект. Це може бути години, дні, тижні, місяці тощо, залежно від тривалості проекту.
Смуги (Task Bars)	Кожне завдання представлено горизонтальною смугою, яка відображає його тривалість на часовій шкалі. Довжина смуги відповідає тривалості завдання, а її розташування на шкалі часу показує початок і кінець виконання завдання.
Взаємозв'язки між завданнями (Dependencies)	Деякі завдання можуть мати залежності. Наприклад, одне завдання може початися лише після завершення іншого, що можна відобразити за допомогою стрілок або ліній між смугами.
Ключові події (Milestones)	Особливі точки на шкалі часу, які позначають важливі події або завершення ключових етапів проекту.
Статус виконання	На діаграмі Ганта можна показати, які завдання вже виконані, а які ще в процесі, для цього використовують заповнені та незаповнені частини смуг.

До основних переваг використання діаграми Ганта в роботі над науковими проектами можна віднести наступні.

- ✓ Планування проекту. Діаграма Ганта допомагає розробити чіткий план виконання завдань у проекті, враховуючи їхні взаємозв'язки та часові рамки.
- ✓ Візуалізація проекту. Чітке уявлення про те, які завдання потрібно виконати, коли і в якому порядку.
- ✓ Управління ресурсами. Вона дозволяє ефективно розподіляти ресурси між завданнями, щоб уникнути перевантаження або простоїв.

- ✓ Моніторинг прогресу. Діаграма дозволяє легко відслідковувати поточний стан виконання проекту, порівнюючи планові і фактичні терміни виконання завдань.
- ✓ Комунікація. Вона є зручним інструментом для комунікації між членами команди, замовниками та іншими зацікавленими сторонами, оскільки візуально відображає план проекту.
- ✓ Зрозумілість для команди. Забезпечує прозорість і зрозумілість плану проекту для всіх учасників.

Як створити діаграму Ганта²

1. Визначте всі завдання проекту.
2. Оцініть тривалість кожного завдання.
3. Встановіть залежності між завданнями.
4. Визначте ключові події (milestones).
5. Розмістіть завдання на шкалі часу відповідно до їхньої тривалості та залежностей.

Діаграма Ганта для наукового проекту в галузі міжнародних комунікацій, як приклад, може включати завдання, пов'язані з аналізом міжнародної політики, вивченням дипломатичних відносин, дослідженням міжнародних конфліктів тощо.

Ось приклад такого проекту, спрямованого на *аналіз зовнішньої політики країни в контексті міжнародного конфлікту*.

1. Фаза підготовки.

- Літературний огляд з теми (1–3 тиждень)
- Формулювання дослідницьких питань (2–4 тиждень)
- Розробка методології дослідження (4–6 тиждень)
- Збір даних про зовнішню політику країни (6–8 тиждень)

2. Аналіз даних.

- Аналіз документів та офіційних заяв (9–12 тиждень)
- Інтерв'ю з експертами в галузі міжнародних відносин (10–14 тиждень)
- Порівняльний аналіз політики різних держав (12–15 тиждень)

3. Підготовка звіту.

- Написання чернетки звіту (16–19 тиждень)

---

² Діаграма Ганта може бути створена в спеціалізованих програмних продуктах, таких як Microsoft Project, Asana, Trello, Smartsheet, або навіть у Excel, де для кожного завдання можна створити відповідну смугу на шкалі часу.

- Рецензування та редагування (20–22 тиждень)
- Фіналізація звіту (23–24 тиждень)

4. Презентація результатів.

- Підготовка до конференції (25–26 тиждень)
- Участь у науковій конференції (27 тиждень)
- Публікація дослідження (28–30 тиждень)

Візуалізація діаграми Ганта

Ця діаграма Ганта для наукового проекту в галузі міжнародних відносин та міжнародних комунікацій відображає послідовність завдань, їх тривалість і залежності між ними, що допомагає ефективно планувати та управляти проектом.

Індивідуальне завдання №3. Апробація результатів наукового дослідження на міжнародній науковій конференції з публікацією тез або публікація наукової статті у фаховому журналі категорії Б – до **20 балів** (граничний термін здачі роботи останнє семінарське заняття)

Призначення індивідуальної роботи «Апробація результатів наукового дослідження» полягає в тому, щоб довести до відома наукове співтовариство результати власного дослідження шляхом їх публікації у фаховому видання категорії Б за спеціальністю 291 «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**».

Наукова стаття — один з основних видів публікацій. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання з теми дипломної роботи, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців.

Наукова стаття направляється до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках та\або на сайтах у вигляді пам'ятки авторам.

Оптимальний обсяг наукової статті — 0,5 авторського аркуша (до 12 сторінок друкованого на комп'ютері тексту через 1,5 інтервали, шрифт 14).

Рукопис статті, крім основного тексту, має містити повну назву роботи, прізвище та ініціали автора (-ів), анотацію (на окремій сторінці), список використаної літератури.

Стаття повинна мати такі структурні елементи:

1. Вступ — постановка наукової проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями науки й народного господарства України, значення для розвитку міжнародних комунікацій або практичної діяльності (перший абзац або 5–10 рядків). Метою вступу є доведення до читача основних завдань, які ставив перед собою автор статті. Як правило, вступ має включати у себе: визначення наукової гіпотези; докладно пояснювати причини, за якими було почато дослідження; розкривати рівень актуальності даної теми.
2. Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми та на яке спирається автор; існуючі погляди на проблему; труднощі при розробці даного питання, виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, котрим присвячена стаття (0,5–2 сторінки друкованого тексту через півтора інтервали).
3. Формулювання мети статті (постановка завдання) передбачає виголошення головної ідеї даної публікації, яка суттєво відрізняється від існуючих, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; уведення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених.
4. Виклад змісту власного дослідження — основна частина статті. У ній висвітлюються основні положення й результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, тенденції, програма експерименту, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора в досягнення й реалізацію основних висновків тощо (п'ять-вісім сторінок).
5. Висновок, в якому формулюється основний умовивід автора, зміст висновків і рекомендацій, їхнє значення для теорії й практики, суспільна

значущість, коротко накреслюються перспективи подальших досліджень з теми (третина сторінки). Тут необхідно зробити короткий висновок чи підтвердилась гіпотеза, що була висловлена у передмові, чи ні. У цьому ж розділі робляться альтернативні висновки, у випадку, коли результати дослідження дозволяють розуміти його подвійно.

6. Бібліографічний список цитованої літератури, в якому вміщені бібліографічні описи тих джерел і літератури, на які є посилання у тексті статті, оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 з обов'язковими посиланнями в самому тексті дослідження та References – ті самі джерела Гарвардським стилем.
7. Анотації та ключові слова (7-9 позицій) додаються до статей українською та англійською мовами, їх обсяг в середньому становить 1000 символів.

Жанр наукової статті потребує дотримання певних правил:

- у правому верхньому куті розміщуються прізвище та ініціали автора (ініціали ставлять перед прізвищем); за необхідності вказуються відомості, що доповнюють дані про автора;
- назва статті стисло відбиває її головну ідею, думку (п'ять-сім слів);
- слід уникати стилю наукового звіту чи науково-популярної статті;
- недоцільно ставити риторичні запитання; мають переважати розповідні речення;
- не слід постійно виділяти текст цифрами 1, 2 і т.д., ті чи інші думки, положення; слід починати перелік елементів, позицій з нового рядка, відокремлюючи їх один від одного крапкою з комою;
- у тексті прийнятним є використання різних видів переліку: спочатку, на початку, спершу, потім, далі, нарешті; по-перше, подруге, по-третє; на першому етапі, на другому етапі тощо;
- цитати у статті мають містити точні бібліографічні посилання;
- усі посилання на авторитети подаються на початку статті, основний же її обсяг присвячують викладу власних думок; не слід наводити для підтвердження достовірності своїх висновків і рекомендацій висловлювання інших учених, оскільки це свідчить, що ідея дослідника не нова, була відома раніше і не підлягає сумніву;
- стаття має завершуватися конкретними висновками і рекомендаціями.

Наукові журнали можуть вимоги наявності однієї чи двох рецензій на статтю або витягу з протоколу засідання кафедри про рекомендацію статті до друку.

Тези доповіді — це опубліковані до початку наукової конференції (з'їзду, конференції, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, де викладено основні аспекти наукової доповіді. Вони фіксують науковий пріоритет автора й містять матеріали, відсутні в інших публікаціях. Можливий виклад однієї тези.

Рекомендований обсяг тез наукової доповіді становить дві-три сторінки машинописного тексту через 1 чи 1,5 інтервали. Схематично структура тез наукової доповіді виглядає таким чином: теза — обґрунтування — доказ — аргумент — результат — перспективи.

При підготовці тез наукової доповіді слід дотримуватися таких правил:

у правому верхньому куті розміщують прізвище автора та його ініціали; за необхідності вказують інші дані, які доповнюють відомості про автора (студент, місце навчання).

назва тез доповіді стисло відбиває головну ідею, думку, положення (п'ять-сім слів).

Виклад суті доповіді доцільно здійснювати у такій послідовності: актуальність проблеми; стан розробки проблеми (перелічуються вчені, які зверталися до розробки цієї проблеми); наявність проблемної ситуації між необхідністю її вивчення, удосконалення та сучасним станом її розробки та втілення; основна ідея, положення, висновки дослідження, якими методами це досягнуто; основні результати дослідження, їхнє значення для розвитку теорії та/або практики.

Посилання на джерела, цитати в тезах доповіді використовуються рідко. Дозволяється включати цифровий, фактичний матеріал.

Формулювання кожної тези починається з нового рядка. Кожна теза містить самостійну думку, що висловлюється в одному або кількох реченнях. Виклад суті ідеї чи положення здійснюється без наведення конкретних прикладів.

Виступаючи на науковій конференції (з'їзді, симпозіумі), можна посперечатися на опубліковані тези доповіді і зупинитися на одній з основних (дискусійних) тез. Тези засвідчують апробацію результатів наукового дослідження.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Визначить основну мету науки.
2. Які основні завдання ставить наука?
3. Охарактеризуйте основні етапи розвитку науки.
4. В чому відмінність етапу наукової революції від етапу індустріальної революції?
5. Назвіть видатних вчених етапу наукової революції.
6. Назвіть видатних вчених етапу індустріальної революції.
7. В чому відмінність етапу наукової революції від етапу наукового розквіту?
8. Охарактеризуйте класичну науку.
9. Які основні риси класичної науки?
10. Визначте характерні особливості етапу наукового розквіту.
11. Охарактеризуйте посткласичну науку.
12. Які основні риси посткласичної науки?
13. В чому відмінність етапу наукового розквіту від сучасного етапу науки?
14. Як ви розумієте мультидисциплінарний та інтердисциплінарний підходу на сучасному етапі розвитку науки?
15. Які основні напрями розвитку сучасної науки?
16. Охарактеризуйте постнекласичну науку.
17. Які основні риси постнекласичної науки?
18. Як ви розумієте комплексний підхід в постнекласичній науці?
19. Як ви розумієте активну роль громади в постнекласичній науці?
20. Як ви розумієте відкритий доступ до інформації в постнекласичній науці?
21. Як ви розумієте глобальну спрямованість в постнекласичній науці?
22. Охарактеризуйте конструктивізм в постнекласичній науці.
23. Назвіть основних теоретиків конструктивізму в постнекласичній науці.
24. Охарактеризуйте постмодернізм в постнекласичній науці.
25. Охарактеризуйте фемінізм в постнекласичній науці.
26. Охарактеризуйте культурні дослідження в постнекласичній науці.
27. Охарактеризуйте постколоніальні студії в постнекласичній науці.
28. Охарактеризуйте трансгуманізм в постнекласичній науці.
29. Охарактеризуйте транснаціональні дослідження в постнекласичній науці.
30. Охарактеризуйте соціальну конструкцію реальності в постнекласичній науці.
31. Назвіть основних теоретиків постмодернізму в постнекласичній науці.
32. Назвіть основних теоретиків фемінізму в постнекласичній науці.

33. Назвіть основних теоретиків культурних досліджень в постнекласичній науці.
34. Назвіть основних теоретиків постколоніальних студій в постнекласичній науці.
35. Назвіть основних теоретиків трансгуманізму в постнекласичній науці.
36. Назвіть основних теоретиків транснаціональних досліджень в постнекласичній науці.
37. Назвіть основних теоретиків соціальної конструкції реальності в постнекласичній науці.
38. Дайте загальну характеристику проектному підходу до наукових досліджень.
39. Визначте основні фактори популярності проектного підходу в сучасній гуманітарній науці.
40. Визначте основні характеристики проектного підходу.
41. Що таке науковий проект.
42. Наразі не існує якогось одного визначення проекту.
43. Проект (від лат. Projectus, «кинутий вперед», «випнутий», «що стирчить») більш загально визначається як сукупність дій, обмежених у часі та спрямованих на вирішення проблеми чи досягнення конкретної мети.
44. Основні характеристики наукового проекту.
45. Які найважливіші аспекти значення наукових проектів в сучасній науці?
46. Визначить основні елементи наукового проекту.
47. Охарактеризуйте так звану формулу «5-п» проекту.
48. Класифікація наукових проектів.
49. Функції наукових проектів.
50. Що включають в себе загальні аспекти наукових досліджень в галузі міжнародних комунікацій.
51. Що включають в себе аспекти комунікації в сучасних конфліктах як наукові дослідження в галузі міжнародних комунікацій.
52. Що включають в себе аспекти корпоративних комунікацій наукових досліджень в галузі міжнародних комунікацій.
53. Що включають в себе аспекти державних комунікацій наукових досліджень в галузі міжнародних комунікацій.
54. Що включають в себе аспекти міжнародних медіа як наукові дослідження в галузі міжнародних комунікацій.
55. Охарактеризуйте історичний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
56. Охарактеризуйте системний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.

57. Охарактеризуйте структурно-функціональний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
58. Охарактеризуйте системно-діяльнісний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
59. Охарактеризуйте синергетичний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
60. Охарактеризуйте інформаційний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
61. Охарактеризуйте культурологічний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
62. Охарактеризуйте соціокультурний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
63. Охарактеризуйте аксіологічний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
64. Охарактеризуйте когнітивний підхід в наукових дослідженнях в галузі міжнародних комунікацій.
65. Охарактеризуйте поняття політичне прогнозування.
66. Визначте етапи політичного прогнозування.
67. В чому полягає інтердисциплінарність політичного прогнозування?
68. Які ключові аспекти глобалістики ви знаєте?
69. Визначте функції прогнозування в міжнародних відносинах на рівні держави.
70. Визначте функції прогнозування в міжнародних відносинах на світовому рівні.
71. Охарактеризуйте наукові школи політичного прогнозування.
72. Визначте спільні та відмінні риси ідеалістів та глобалістів в міжнародних відносинах.
73. Охарактеризуйте аналітичний підхід в політичному прогнозуванні.
74. Визначте послідовність етапів аналітичного підходу в політичному прогнозуванні.
75. Охарактеризуйте квалітативний (якісний) підхід в політичному прогнозуванні.
76. Визначте послідовність етапів квалітативного підходу в політичному прогнозуванні.
77. Охарактеризуйте соціально-психологічний підхід в політичному прогнозуванні.
78. Визначте послідовність етапів соціально-психологічного підходу в політичному прогнозуванні.
79. Охарактеризуйте геополітичний підхід в політичному прогнозуванні.

- 80.Визначте послідовність етапів геополітичного підходу в політичному прогнозуванні.
- 81.Охарактеризуйте прогнозування на основі трендів як сучасний підхід в політичному прогнозуванні.
- 82.Визначте послідовність етапів прогнозування на основі трендів як підходу в політичному прогнозуванні.
- 83.Дайте характеристику основним методам політичного прогнозування.
- 84.Визначте основні рівні політичного прогнозування.
- 85.Охарактеризуйте глобальний рівень політичного прогнозування.
- 86.Охарактеризуйте регіональний рівень політичного прогнозування.
- 87.Охарактеризуйте національний рівень політичного прогнозування.
- 88.Охарактеризуйте локальний рівень політичного прогнозування.
- 89.Охарактеризуйте індивідуальний рівень політичного прогнозування.
- 90.Охарактеризуйте основні фактори впливу на процес розробки політичного прогнозу.
- 91.Що таке управління проектами? В чому полягає об'єктивна необхідність управління проектами?
- 92.Що таке організаційна структура наукового проекту?
- 93.Охарактеризуйте основні показники оцінки ефективності проекту.
- 94.Що таке структура наукового проекту, основні вимоги до структури проекту?
- 95.Поняття і класифікація грантових наукових проектів.
- 96.Засоби та джерела фінансування проекту.
- 97.Які є фази життєвого циклу проекту?
- 98.Визначте переваги та недоліки різних фінансових показників оцінки ефективності проектів.
- 99.Позабюджетні наукові проекти.
100. Перелік діючих наукових проектів оприлюднених на рівні держави.

**СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ПРЕДСТАВНИКІВ НАУКОВОЇ ШКОЛИ
«МІЖНАРОДНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ВІДНОСИНИ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ»:**

1. Andrieieva O. Paradigm of sustainable development and urbanization in globalized society // Ukraine-EU, innovations in education, technology, business and law. April 24-28, 2018 Slovak republic-Czech republic. Collection of international scientific papers. - P. 347-349
2. Andrieieva O., Likarchuk, D., Krasnozhon, N., Kuchyk, O., Kundeus Theoretical and practical views of political integration in Central and Eastern Europe // Puntos de vista teóricos y prácticos de la integración política en Europa Central y del Este. Political Questions, 40(72), 912-926.
<https://doi.org/10.46398/cuestpol.4072.55>
3. Andrieieva O., Likarchuk, N., Velychko, Z., Lenda, R., & Vusyk , H. Manipulation as an element of the political process in social networks // Cuestiones Políticas, 41(76), P.769-779
DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4176.45>
4. Danylenko S., Grynchuk M. Media system of Azerbaijan: current state and problems / Sergiy Danylenko, Maryna Grynchuk / Lublin, Wschod Europy, UMCS, Vol. 4, No 1, 2018. – p. 89 – 104.
5. Danylenko S., Grynchuk M. Peculiarities of media functioning in Armenia / Sergiy Danylenko, Maryna Grynchuk / Lublin, Wschod Europy, UMCS, Vol. 4, No 1, 2018. – p. 79 – 89.
6. Danylenko S., Nesteriak Y., Grynchuk M. National Media as a Projection of a Devastating Effect of External Influences / Sergiy Danylenko, Yuliia Nesteriak, Maryna Grynchuk / Przegląd Strategiczny (SCOPUS), Poznan, UAM, 2018, Numer 11. – p. 185 – 199. // <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/ps/article/view/16692> (DOI: <https://doi.org/10.14746/ps.2018.1.13>)
7. Danylenko S., Nesteriak Y., Grynchuk M. Ukrainian historical issues in polish media in the context of a hybrid war: between myths and post-truth /Serhiy Danylenko, Yuliia Nesteriak, Maryna Grynchuk/ Przegląd Strategiczny (SCOPUS), Poznan, UAM, 2020, Numer 13. – p. 333 – 348. // <http://studiastrategiczne.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2020/12/PS-2020-13-20.pdf>
8. Danylenko S., Nesteriak Y., Grynchuk M. Current Trends in Communication Security / Lublin, Wschod Europy, UMCS, Vol. 4, No 2, 2018. – p. 171 – 187.

9. Danylenko S., Zagorodsky A. CONCEPTUAL AND THEORETICAL ASPECTS OF THE NARRATIVE APPROACH TO STUDYING PROBLEMS OF THE BALANCE OF POWER IN CENTRAL-EASTERN EUROPE / Actual Problems of International Relations. Issue 156, #3 (2023), p. 36 – 45. Published by Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv. <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv>
10. Danylenko Sergiy. New Media in Transitive States: Instrument of Civil Society in Ukraine / Media and globalization: different cultures, societies and political systems (Monography) / Editor: Iлона Biernacka-Ligęza // Publisher: Marie Curie-Skłodowska University Press – Lublin, 2015. – P. 101-112.
11. Danylenko, Sergii. Koncentracja prorosyjskich zasobów medialnych jako strategii niszczącego wpływu informacji na Ukrainę / Rosyjska propaganda wobec Polski i Ukrainy: Biuletyn. Monitoring propagandy i dazinformazij // Wydział Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. № 1, 2020 [Електронне видання]. – Режим доступу: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0907/112151-biuletyn-politologiavissn.pdf>
12. Danylenko, Sergiy, Shcherbatiuk, Olena. Use of Russia's Information and Communication Technologies in Political Instrumentalization of Ukraine's History / Central European Political Studies. – № 2, 2021. – Poznan, UAM. – P. 47 – 61 // <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/ssp/article/view/28910/25918?fbclid=IwAR32yJ4Y1emDTfxoE1>.
13. Danylenko, Serhii; Shustenko, Sofiia. Activities of the Council of Europe in ensuring the human right to information: issues of compliance with the modern challenges of democracy / Central European Political Studies. – № 3, 2020. – Poznan, UAM. – P. 133 – 146. // <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/ssp/issue/view/1671>
14. Framing of Russian Federation's Aggression in Ukraine by Russian Media in Early 2015. Actual Problems of International Relations. – 2017. - №131. – P.15-21.
15. Frolova O. (2019). EU role in ensuring international information security. Political Sciences, Tome XIV, Vol 14, No 1, Romania
16. Frolova O., Kalu Nkechinyere Odinakachi (2019). The Crimea crisis settlement as an element of security policy and stability in Europe. Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal. Volume 1.
17. Frolova O., Kuchmii O. Public-private partnership in the sphere of cybersecurity as an important factor of european stability // Міжнародні та політичні

дослідження, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Вип.34., 2021, С. 194-211

- 18.Frolova O., Kataryna K. (2021). The Russian Orthodox church as an instrument of hybrid war against Ukraine. Romanian Review of Political Sciences and International Relations, Vol. XVIII no.2, p.156-167
<https://journalispri.wixsite.com/journal/archive-copy>
- 19.Frolova O., Kuchmii O. (2021). Public-private partnership in the sphere of cybersecurity as an important factor of european stability. Міжнародні та політичні дослідження, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Вип.34.
- 20.Galya Piskorska, Daria Ryzhova, Anatoly Yakovets JOINT EFFORTS OF THE MEDIA, CIVIL SOCIETY AND THE STATE TO COUNTER RUSSIAN DISINFORMATION No 3(39) (2023): International Journal of Innovative Technologies in Social Science journal and accessed on RS Global website via the link <https://rsglobal.pl/index.php/ijitss/article/view/2603>
- 21.Kuchmii O., Frolova O. (2018). International humanitarian cooperation within the framework of hybrid threats for the international security system. Evropský politický a právní diskurz, Volume 5, Issue 5, Praha: BEROSTAV DRUŽSTVO, с. 6-13
- 22.Kuchmii O., Frolova O. International humanitarian cooperation within the framework of hybrid threats for the international security system // Evropský politický a právní diskurz, Volume 5, Issue 5, Praha: BEROSTAV DRUŽSTVO. – 2018. – С. 6-13.
- 23.Nataliia Bielousova European Union migration policy: Current problems and prospects for analysis. Cuestiones Políticas Edición. Vol. 41. №78 (2023). P. 440-455 (у співавторстві). DOI: 10.46398/cuestpol.4178.31
- 24.Nataliia Bielousova, Olha Andrieieva, Oksana Zaporozhets. Ukraine in International Indexes of Information Society Development. Actual Problems of International Relations. Issue 155, #2 (2023). P. 24-31.
<http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/issue/view/240/44>
- 25.O.Shevchenko, A.Yakovets ANTI-UKRAINIAN NARRATIVES OF RUSSIA IN THE GLOBAL INFORMATION SPACE – Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne Vol 8, No 2 (2022), С.155-172 -
<https://journals.umcs.pl/we/issue/view/813/showToc>
- 26.Olena Shevchenko The Role Of The Civil Society In Global Climate Challenges Combating – Актуальні проблеми міжнародних відносин. (Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка). – К., 2020. - Випуск 145. – С.44-53

<http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/issue/view/229/31>

<https://doi.org/10.17721/apmv.2020.145.1.44-53>

27. Olena Shevchenko, Kira Horiacheva, Anatoliy Yakovets Media Ecology in Wartime: Case of Ukraine - Te abstracts of the 3rd International Scientific Conference Challenges To National Defence In Contemporary Geopolitical Situation - 2022 – С.53-57
28. Olha Andrieieva, Nataliia Likarchuk, Daria Likarchuk, Andrii Bernatskyi Impression Marketing as a Tool for Building Emotional Connections in the Public Administration Sphere // Studies in Media and Communication, Vol 10, No 1 (2022) <https://redfame.com/journal/index.php/smc/article/view/5463> P. 9-16 DOI: <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5463>
29. Olha M. Andrieieva, Serhii S. Vitvitskyi, Anna B. Stychynska, Mykola G. Karashchuk, Olena O. Polovko Social Communication of Public Authorities in the System of Potential Manifestations of Corruption // Revista San Gregorio, Universidad San Gregorio, ECUADOR № 42, 2020. Pp. 61-69. ISSN: 1390-7247 / 2528-7907 – Режим доступу: <http://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASANGREGORIO/article/view/1547>
30. Pipchenko N. (2015) Social Media as a Tool of Foreign-Policy Activity. The Kyiv session of the World Forum «Communication on Top» – «New communications – Government, Business, Media and Community. Kyiv. p. 25–27
31. Pipchenko N. (2016) EU Regional Public Diplomacy: initiatives for Ukraine. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2(237). с. 25–31
32. Pipchenko N. (2019) The Strategy of Poland's Promotion Abroad: Public and Digital Diplomacy. // Studia Społeczne Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, 26 (3), p. 17–21 <https://mans.org.pl/studia-spoleczne/numery-czasopism/>
33. Pipchenko N. (2022) Transformation of Foreign-Policy Communication of the EU, Germany, and Ukraine. International Relations, Public Communications and Regional Studies, No. 2 (13), p. 91-101 <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-02-91-101>
34. Pipchenko N. (2023) Public Discourse in the European Neighbour States of Ukraine Concerning the Russian Invasion. Actual Problems of International Relations, Vol 1, No 154. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2023.1.154.34-52>, <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/view/3849>
35. Pipchenko N., Moskalenko T. (2017) Promotion of Ukraine's cultural diplomacy in the EU. Politologija. 2 (86). – p. 124-154

36. Pipchenko N., Moskalenko T. (2017) Trends of Ukraine's Digital Diplomacy. *Evropský Politický A Právní Diskurz*. Volume 4. Issue 3. p. 17-23
37. Pipchenko, N. (2019) Transformation of China's foreign policy communication tools. *Zagadki chinskiego sukcesu*. Redaktor naukowy: prof, dr hab. Wojciech Pomykalo; Warszawa: Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Europejsko-Chiński Instytut Naukowo-Edukacyjny, p. 81-94
38. Pipchenko, N. (2020) Digital diplomacy: how international actors transform their foreign policy activity. *Ukraine Analytica*, p. 19-25. <https://ukraine-analytica.org/digital-diplomacy-how-international-actors-transform-their-foreign-policy-activity/>
39. Pipchenko, N., Dovbenko, M. (2019) Public Diplomacy as a Tool of Shaping the Perception of Ukraine in the West amid the Aggravation of Relations with Russia. *Actual Problems of International Relations*, No 138, <https://doi.org/10.17721/apmv.2018.138.0.14-24>
40. Pipchenko, N., Makarenko, I., Ryzhkov, M. (2019) Current challenges to the EU integration policy. *Online Journal Modelling the New Europe*, (31), p. 37–60. <https://doi.org/10.24193/OJMNE.2019.31.03>
41. Pipchenko, N., Makarenko, I., Ryzhkov, M., & Zaitseva, M. (2021). The policy of European and Euro-Atlantic integration as a key factor for Ukraine's transformation. *European Spatial Research and Policy*, 28(1), 265–285. <https://doi.org/10.18778/1231-1952.28.1.14>
42. Pipchenko, N., Ryzhkov, M. (2019) Foreign Policy Factors of Public Diplomacy: Comparative Context of Changes during 2013-2018. *Actual Problems of International Relations*, Vol 1, No 140, <https://doi.org/10.17721/apmv.2019.140.1.36-46>
43. Romanenko Y. Ante pavelic : case study of culturopathy and sociopathies of identity (visual-analytical portrait). Part 1 В І С Н И К КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. СЕРІЯ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ. 1(55)/2022, с.9-16.
44. Romanenko Y. State symbol of Russia and Albania: comparative aspect.- *Actual problems of international relations*. Release 141. 2019.- 99 p.-pp.28-38 (Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. Випуск 141. К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2019. – 99 с.- с.28-38.
45. Romanenko Y.V. Svyatnenko I.O. Narcissism in the visual-analytical and socio-systemological perspective: some theses to the statement of the problem//*Scientific Collection «InterConf»*, (144): with the Proceedings of the 13th International Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in the

- Context of Social Crises» (February 26-28, 2023; Tokyo, Japan) by the SPC «InterConf». Otsuki Press, 2023, p.230-236.
46. Romanenko Y.V., Svyatnenko I.O. NARCISSIC PROCESSES IN THE INTEGRAL THEORY OF NARCISSISM: SOME THESES TO THE STATEMENT OF THE PROBLEM// Scientific Collection «InterConf», (145): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Recent Advances in Global Science» (March 6-8, 2023; Vilnius, Lithuania) by the SPC «InterConf». Vaiga, 2023, p.234-239
47. Romanenko Yu. On some differences in potestiarism and totalitarianism in theory and socio-political practices// В І С Н И К КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. СЕРІЯ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ. 1(57)/2022, с.5-14.
48. S. Danylenko, O. Fursai, “Vaccinodemic” as a component of the global hybrid conflict between democracy and autocracy: the case of Ukraine, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej” 20 (2022), z. 2, s. 19-45, DOI: <https://doi.org/10.36874/RIESW.2022.2.2>
49. Serhiy Danylenko, Iryna Rodina (Даниленко С., Родина І.) Ewolucja typów demokracji w państwach transformujących się w kontekście zagrożenia populizmem (Эволюция типов демократии и угроза популизма для транзитивных государств) / “Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne”, 2020, Vol. 6, № 2, p. 59 – 78. ISSN: 2450-4866, Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (2020) // <https://journals.umcs.pl/we/article/view/11819>
50. Shevchenko O. Role of traditional and new actors of international relations in addressing the climate change // Eastern Review 2019, T. 8. – С.201-221, (Uniwersytet Łódzki, Łódź) <https://czasopisma.uni.lodz.pl/eastern/issue/view/614/202>
51. Shevchenko O., Goryacheva K. Global climate change as a challenge to the national security of Ukraine / Abstracts of the 2nd international scientific conference edited by S. Bekesiene and S. Hoskova-Mayerova - Vilnius, Lithuania, 2020. с.235-240 <https://journals.lka.lt/journal/cndcgs/article/1237/info>
52. Shevchenko O.V. Climate communications of international organizations and sub-national subjects as actors of global climate change settlement - Актуальні проблеми міжнародних відносин. (Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка). – К., 2019. - Випуск 141. – С.4-17 <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/view/3722>

53. Shevchenko O.V. Influence of the Russian TV product on the Ukrainian audience - *Wschód Europy / Studia Humanistyczno-Społeczne* Vol 4, No 1 (2018) — С. 137-144. - <https://journals.umcs.pl/we/article/view/8840>
54. Shevchenko Olena Renewing the broadcasting on the temporarily occupied and border territories of Donetsk and Luhansk regions of Ukraine – <https://rncd.bg/wp-content/uploads/2020/02/I-Conference-2019.pdf>, С.30-37 (Long-Term Security Environment Challenges And Armed Forces Capabilities Development – Сборник докладов Международна научна конференция, 12 – 14 ноември 2019 г.)
55. Shevchenko Olena Transformation of cultural image of Ukraine in XXI century – тези Warsaw East European Conference «BELAVEZHA 25 years after States, nations and borders» (University of Warsa, July 18-21, 2016 Warsaw Poland) — P.21
56. Shevchenko Olena, Shevchenko Ganna Establishing of Georgia's media market - *Wschód Europy / Studia Humanistyczno-Społeczne* Vol 4, No 1 (2018) — С. 105-120. - <https://journals.umcs.pl/we/article/view/8838>
57. Szewczenko Olena Military i informacyjny wymiar wojny rosyjsko-ukraińskiej: wymiar informacyjny — *Wojna Hybrydowa Rosji Przeciwko Ukrainie w Latach 2014-2016: Monografia / Redakcja naukowa Walenty Baluk, Mykola Doroszko.* - Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2017. - 280с. (С.131-152)
58. Walenty Baluk, Serhiy Danylenko. Building information resilience in the Ukrainian media landscape during Russia's hybrid war against Ukraine in the years 2014-2022 (Budowanie odporności informacyjnej w ukraińskiej przestrzeni medialnej podczas wojny hybrydowej Rosji przeciwko Ukrainie w latach 2014-2022) / *Europa Środkowa i Wschodnia w cieniu wojny Rosji z Ukrainą: wyzwania geopolityczne i dylematy bezpieczeństwa*, s. 51 – 74. Instytut Europy Środkowej. Redakcja: Tomasz Stępniewski: Monografie, Lublin 2023 // https://ies.lublin.pl/monografie/europa-srodkowa-i-wschodnia-w-cieniu-wojny-rosji-z-ukraina-wyzwania-geopolityczne-i-dylematy-bezpieczenstwa/?fbclid=IwAR0D1B-zUuY_2tq5iEZ3EKqHJn6yTvLuLnY28-YwCYi3zfbPDF8vzGtO2i8
59. Yu. V. Romanenko IDENTIFICATION OF VALUE IDENTITIES: THEORETICAL AND SOCIAL-PRAGMATIC PERSPECTIVE. PART 1. ЗБІРНИК СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ,)//Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2023, Вип. №97, с.42-56.
60. Yu. V. Romanenko, I.A. Svyatnenko. Central corruption as a culturopathyc and sociopathyc phenomenon: to the statement of the problem //Соціальні

- технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 95 с.
61. Yu. V. Romanenko, I.A. Svyatnenko. Despoties and dictaturas in potestar and totalitar society: problems of differential analysis in elithology and sociology of politics (part 1) //Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 96, с.
62. Yu. V. Romanenko, I.A. Svyatnenko. THE USA AND UKRAINE: THE EXPERIENCE OF FORMING A SET OF VALUE IDENTITIES. PART 1. RELIGIOUS IDENTITIES. ЗБІРНИК СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, //Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2023, Вип. №98, с.40-51
63. Yu. V. Romanenko. JOSEPH BROZ TITO: SOCIAL PROJECT OF THE SFRY THROUGH THE PRISM OF VISUAL ANALYTICS AND SOCIAL SYSTEMOLOGY IN INTERNATIONAL RELATIONS (PART 1)//Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2022, Вип. №93, с.
64. Yu. V. Romanenko. JOSEPH BROZ TITO: SOCIAL PROJECT OF THE SFRY THROUGH THE PRISM OF VISUAL ANALYTICS AND SOCIAL SYSTEMOLOGY IN INTERNATIONAL RELATIONS (PART 2) //Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 94, с.
65. Yu. V. Romanenko. Salazar and salazarism in recursion of cultural identities and visual-analytical portraiting: visual-analytical and socio-systemological reflexion)//Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2021, Вип. №92, с.29-47.
66. Zaitseva M. Information and security components of the Russian foreign policy Informacijos mokslų. – 2014. – Vol. 70. – p. 58–68 <https://www.journals.vu.lt/informacijos-mokslai/article/view/5156>
67. Андреева О., Бовкунович Т. Трансформація ролі держави в умовах глобалізації // Scientific Collection «InterConf», (51): with the Proceedings of the 9 th International Scientific and Practical Conference «Science and Practice: Implementation to Modern Society» (April 18-19, 2021). Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 2021. pp. 269-278
68. Андреева О., Голумбйовська А. Концепція застосування стратегічних комунікацій у інформаційній складовій державної політики // Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 9th

International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2023. Pp. 401-405. URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiyascience-and-technology-problems-prospects-and-innovations-8-10-06-2023-osakayaponiya-arhiv/>.

69. Андреева О., Кикоть К. Релігійна пропаганда як фактор впливу на суспільство (на прикладі транснаціоналізації нових релігійних течій // Інформація, комунікація, суспільство 2021 [електронний I 741 ресурс] : Матеріали 10-ї Міжнародної наукової конференції ICS-2021. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. С.133-135 – Режим доступу: http://ics.skid-lp.info/ics_2021.pdf, вільний. ISBN 978-966-941-592-9
70. Андреева О., Лікарчук, Н., Кутепова М., Дзвінчук, . Д., Буряк, Є. Improvement of mechanisms of public management of the ukrainian economy in the context of the covid-19 pandemic: foreign experience, ukrainian realities // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 6(41), 2022, 437–447. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.2>
71. Андреева О., Стецюк Ю. Електронне врядування держав АТР: на прикладі Сінгапуру // Actual trends of modern scientific research. Abstracts of the 4th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2020. Pp. 288-294. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-actual-trends-of-modern-scientific-research-11-13-oktyabrya-2020-goda-myunhen-germaniya-arhiv/>
72. Андреева О.М. Генеза української національної ідентичності // Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal, 01 (05), pp. 93-104. http://sp-sciences.io.ua/s1228206/andreeva_olga_2015._the_genesis_of_the_ukrainian_national_identity._social_and_human_sciences._polish-ukrainian_scientific_journal_01_05_pp._93-104
73. Андреева О.М. Деякі питання процесу формування цивілізаційної ідентичності України // Міжнародні відносини серія “Політичні науки” 2014. –Вип.4. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2446/2178
74. Андреева О.М. Електронна демократія: взаємовідносини влади і громадянського суспільства // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Принциповий прагматизм» ЄС - наслідки для Східної та Південно-Східної Європи: політичні, економічні, правові та комунікаційні аспекти» (21-22 травня 2021 р.) С.86-88 http://www.iir.edu.ua/uploads/files/PROCEEDINGS_EU_PRINCIPLED_PRAGMATISM_2021.pdf#page=86

75. Андреева О.М. Електронна революція інформаційний прорив знизу // Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах Матер. наук. конф. 15 жовтня 2015р., м.Київ http://www.iir.edu.ua/uploads/files/Publikacii/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%9D%D0%97%2015_10_2015_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82_11_10_2015.pdf
76. Андреева О.М. Електронне урядування в США: GOV 2.0 // Міжнародні відносини серія “Політичні науки” 2015 –Вип. 6. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2523/2251
77. Андреева О.М. Електронне урядування карликових держав // Дослідження світової політики. Зб. наук. пр. – К.: ІСЕМВ НАНУ, 2013. – Вип. 4(65). – С. 35-44
78. Андреева О.М. Електронне урядування Королівства Нідерланди: досвід інновацій // Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції 29-30 листопада 2013 р. Частина I - С. 54-56
79. Андреева О.М. Електронне урядування країн Скандинавії: становлення та розвиток // Проблеми міжнародних відносин. Зб. наук. пр. - К.:КиМУ, 2014. - Вип. 9.– С. 154-168
80. Андреева О.М. Електронне урядування Польщі: досвід для України // Актуальні проблеми міжнародних відносин. К.: ІМВ. 2013. - Вип. 113 (Ч.І)– С.39-49
81. Андреева О.М. Е-урядування Південної Кореї: стратегія успіху // Регіональні студії. Наукове фахове видання ДВНЗ «Ужгородський національний університет» 2019. - Вип. 18.– С. 67-72
82. Андреева О.М. Європейський вимір інституційних компонентів концепції smart city як складової е-демократії// <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/e-democracy/e-democracy2016/paper/viewFile/1669/1362>
83. Андреева О.М. Європейські перспективи розбудови електронного уряду // Політичний менеджмент. – К.: УЦПМ, 2013. – Вип.1-2 (57-58). – С.179-186.
84. Андреева О.М. Загальнометодологічні основи формування трансформаційного проекту в сфері української національної ідентичності // Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal, 01 (13), 2017. https://sp-sciences.io.ua/s2603592/andreeva_olga_2017._general_methodological_bases_of_formation_of_the_transformational_project_in_the_field_of_ukrainian_na

tional_identity_social_and_human_sciences._polish-ukrainian_scientific_journal_01_13_

85. Андреева О.М. Криза національної ідентичності в Європі та її вплив на Україну // Сборник научных трудов SWorld.– Иваново: Маркова АД, 2015. – Вип. №1 (38). – Т. 16, С. 76-85
86. Андреева О.М. Модернізація державного апарату: досвід Сінгапуру // Мир науки и инноваций. Международное периодическое научное издание.– «Научный мир» 2015. – Вип. №1 (1). – Т. 1 С. 92-95
1. Андреева О.М. Національна безпека України в контексті національної ідентичності і взаємовідносин з Росією. Монографія - К.: Парламентське вид-во, 2009. – 360 с.
87. Андреева О.М. Перспективи впровадження електронного уряду в Україні: сучасні підходи та глобальна практика. // Дослідження світової політики. Зб.наук. пр. – К.: ІСЕМВ НАНУ, 2013. – Вип. 2(62). – С. 78-86
88. Андреева О.М. Політики та соціальні медіа: на прикладі brexit2016 // Політичні трансформації сучасного суспільства : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22 лютого 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. С.11-15.
89. Андреева О.М. Роль спеціальності “Міжнародна інформація” в Україні // Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doswiadczenie. Lodz, Wiesz Szkoła Informatyki i Umiejetnosci, 2015 - Nr2. P.156-160.
90. Андреева О.М. Специфіка інформаційної складової концепту національної безпеки держави // Evropský politický a právní diskurz Brno: Jižní Palmira, družstvo 2015. Vol.2, Issue 2, С. 135-140
91. Андреева О.М. Сучасні світові підходи до концепції електронного урядування // Міжнародні відносини. Серія "Політичні науки": матеріали конференції. Спеціальний випуск «Міжнародна інформація / Міжнародні комунікації: історія, сучасність і перспективи» (6 грудня 2019 р.) К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2019. № 21.
92. Андреева О.М. Трансформація підходів до розуміння національної безпеки України під час російської агресії // Міжнародне співтовариство та Україна в сучасних глобальних цивілізаційних процесах: актуальні економічні, політико-правові, безпекові та соціально-гуманітарні аспекти: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 18-19 квітня 2023 року) / за заг. ред.: М.М. Палінчак, М.М. Король, В.В. Химинець. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2023. С. 82-86 ISBN 978-617-7825-98-1

93. Андреева О.М. Українська проблематика в координатах “ЄС-Україна-Росія” // Міжнародна інформація: концептуальні та прикладні виміри. Матер. міжн. наук. конф. – К.: ІМВ, 2013. – С. 48-51.
94. Андреева О.М., Аветисян Л. В. Особливості діяльності вірменських громадських організацій в США // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2019. Вип. 138. С. 4-13
95. Андреева О.М., Мельничук Н.Б. Структурування цільових аудиторій при впровадженні концепції електронного урядування в державі // International scientific and practical conference “Social science: history, modernity, the future, EU experience”, December 27-28, Wroclawek, Republic of Poland, 2019, P.90-95
96. Андреева О.М., Немировський А.В. Механізми комунікаційної діяльності Верховної Ради України // Міжнародні відносини серія “Політичні науки” 2017 – Вип. 15. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3132
97. Андреева О.М., Руденко О.В. Роль викладання методології наукових досліджень в системі підготовки фахівців зі спеціальності міжнародна інформація // Випереджаюча освіта для сталого розвитку у системі інноваційної освітньої діяльності. Матер. всеукр. наук.-практ. конф. 28 квітня 2015р., м. Дніпропетровськ ДООІПО / Наук. ред. О.Є. Висоцька. – Дніпропетровськ: “Роял Принт”, 2015. – С. 37-39
98. Андреева, О. (2024). Становлення концепції електронного урядування в інформаційному суспільстві та публічному управлінні. Аспекти публічного управління, 11(4), 5-10. <https://doi.org/10.15421/152346>
99. Белоусова Н. «Гостра сила» в сучасній світовій політиці. Сучасний рух науки: тези доп. VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 3-4 жовтня 2019 р. Дніпро. 2019. Т.1. С.107-110 <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2019/10/TOM-1-Zbimik-8-mizhnarodna-nauk-prakt-internet-konferentsiya-1.pdf>
100. Белоусова Н. Гастро-дипломатія України як інструмент «м'якої» сили. Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі: матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. 2019. Київ <https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20SPIMUS%202019%2B%20%281%29.pdf>
101. Белоусова Н. М'яка сила України: інструменти та механізми реалізації. Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі: матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. 2020. Київ. https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_SPIMUS_2020.pdf

102. Белоусова Н. Роль глобальних міст у формуванні «м'якої сили» в XXI столітті. Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі: матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. 2018. Київ. С.109-110
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37718/1/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%202018.pdf>
103. Белоусова Н. Французька республіка: імідж, бренд та політика «м'якої сили». Міжнародні відносини. Серія "Політичні науки": матеріали конференції. Спеціальний випуск «Міжнародна інформація. Міжнародні комунікації: історія, сучасність і перспективи» (6 грудня 2019 р.). Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. 2019. № 21.
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3832
104. Белоусова Н., Євдомах М. «М'яка сила» та екологічна стратегія ЄС. Міжнародні відносини. Серія Політичні науки. №20 (2019). Режим доступу http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3926
105. Белоусова Н., Запорожець О. Вербальні інтернет-меми під час повномасштабної війни РФ проти України. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка: Міжнародні відносини. 2022. В. 2(56). С. 20-24.
<http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/issue/view/264>
106. Белоусова Н., Запорожець О. Концептуальні засади теорій змов. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка: Міжнародні відносини. 2023. В. 1(57). С. 42-46. <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/view/4298>
107. Белоусова Н., Міфтахов Б. Європейська політика сусідства: корупція як один із чинників переходу від " кільця друзів" до " кільця вогню". Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Міжнародні відносини, 2020. В. 51. С. 22-25.
<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0630/152334--m-znarodn-v-dnosi-ni-51-cit.pdf>
108. Даниленко С. І., Воропаєва Т. С., Авер'янова Н. М., Дроботенко М. М. СТРАТЕГІЯ «РОЗУМНОЇ СИЛИ» ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ПЕРЕМОГИ УКРАЇНИ В РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ НЕОІМПЕРСЬКІЙ ВІЙНІ. Science and innovation of modern world. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 495–504. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-25-27-01-2023-london-velikobritaniya-arhiv/>

109. Даниленко С. Інституціональність дезінформації та симетрична протидія її деструктивному впливу. 07.12.2020 – Он-лайн семінар Люблін-Київ. // <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0224/125911-biuletyn-politologiano2-9cz-1.pdf>
1.pdfdyZzFa_VzGSUt18C0kM9LMaU0YoO0OPtcUYIsCNXQc
110. Даниленко С. Перевтілення демократії в інформаційну добу: роль нових медіа та громадянського комунікування / Політичні дослідження (Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України). № 1. 2021. – С. 90 – 105.
111. Даниленко С. Соціальні медіа як інструмент символічного примису // Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки, №21, 2019 [Електронне видання]. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3838/3498
112. Даниленко С. Соціальні мережі як комунікативний інструмент громадянського суспільства (на прикладі політичної кризи в Україні 2013 року) / С.І. Даниленко // Слов'янський вісник: збірник наукових праць. Серія «Історичні та політичні науки» / Рівненський державний гуманітарний університет. – Випуск 18. – Рівне, 2014. – С. 26 – 31.
113. Даниленко С. Україна-НАТО: медійний контекст» - хронограф двосторонніх відносин // Журналістика : наук. журнал / Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, за ред. Н. Сидоренко. 2019. Вип. 17/18 (42/43). 171 с. – С.168 – 170.
114. Даниленко С., Бай Лу. Офіційна іміджева комунікації Китаю в Україні в умовах пандемії та її вплив на відносини між двома країнами / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Міжнародні відносини. № 1(55). 2022. – С. 4 – 8.
115. Даниленко С., Гальона О. Геополітичні акценти зовнішньої політики США у Центральній Азії / Сергій Даниленко, Олександр Гальона // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Міжнародні відносини. – Т. 1 (46), 2017. – С. 20 – 25.
116. Даниленко С., Лу, Бай. Імідж Китаю у зовнішньополітичній стратегії КПК / Сергій Даниленко, Бай Лу // Evropský politický a právní diskurz // Європейський політико-правовий дискурс. – 2020, Том 7, Випуск 2. – С. 68 – 78. // [Електронне видання]. – Режим доступу: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2020/2020-7-2/11.pdf>
117. Даниленко С., Нестеряк Ю., Гринчук М. Современные тенденции в сфере коммуникационной безопасности / Lublin, Wschod Europy, UMCS, Vol. 4, No 2, 2018. – P. 171 – 187 // <https://journals.umcs.pl/we/article/view/9385>

118. Даниленко С., Соболюк М. «Мультимедійна платформа іномовлення» як інструмент протидії інформаційним зовнішнім впливам / Сергій Даниленко, Марина Соболюк // Зб. наук. праць «Гілея: науковий вісник», – Випуск 120, 2017. – С. 245 – 248.
119. Даниленко С., Фурсай О. Деструктивний інформаційний вплив на соціально-політичні процеси (на прикладі Франції) / Сергій Даниленко, Олександра Фурсай // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Міжнародні відносини. – Т. 1 (51), 2020. – С. 25 – 30.
120. Даниленко С.І. Smart-технології й інтерактивний політичний процес: аргумент конвергентного мейстріму сучасних медіа / С.І. Даниленко // Сучасна Українська політика. – К.: Центр соціальних комунікацій, 2013, - Випуск 29. – С. 63 – 73
121. Даниленко С.І. Політико-правовий вимір інформаційного суспільства в Україні: здобутки та проблеми на шляху до ЄС / С.І. Даниленко // Stosunki polsko-ukrainskie 1991-2014: proba bilansu. – Lublin, UMCS, 2016. – С. 333 – 349.
122. Даниленко С.І. Соціальні медіа як інструмент суспільних трансформацій у країнах нестабільних демократій / С.І. Даниленко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К.: Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, - Випуск 121 (Частина 1), 2014. – С. 49 – 61.
123. Даниленко С.І., Гмирянська К.О. Медіа в системі інструментів зовнішньополітичного впливу // Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки, №18-19, 2018 [Електронне видання]. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3472/3143
124. Даниленко, Сергій. Політичні комунікації як чинник трансформації політичної культури транзитивного суспільства / С.І. Даниленко // Політичний менеджмент. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України, № 1 – 2 (57 – 58), 2013. – С. 119 – 127.
125. Дарницький А., Фролова О (2023). . Наративи російсько-української війни. Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю 20 квітня 2023 р., м. Черкаси, с.406-409
2. Етнічна ідентичність: соціосистемологічний вимір геополітики/Монографія 5-ти авторів./Романенко Ю.В., Зоська Я.В., Медведева Ю.Ю., Святненко І.А. Київ: Меркьюрі-Поділля, 2016. 369 с.

3. Європейський Союз у мінливому світі: Монографія / В. Копійка, С. Маковський, М. Миронова та ін.; за редакцією В. Копійки. К.: О. Дзень. 219 с.
126. Зайцева М. БРІКС як сучасна форма політичної взаємодії у системі міжнародних відносин. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – К. : ІМВ, 2013 – Вип. 114., Ч. II с. 39–43
127. Зайцева М. Вплив глобальних інформаційних потоків на співробітництво країн БРІКС. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції «Україна в системі глобального інформаційного обміну : теоретико-методологічні аспекти дослідження і викладання». – Л., 2013 – с. 130–134
128. Зайцева М. Вплив процесів глобалізації на формування постбіполярної системи міжнародних відносин. Матеріали міжнародної наукової конференції «Міжнародна інформація : концептуальні та прикладні виміри». – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2013 – с. 202–203
129. Зайцева М. Геополітичні перспективи об'єднання БРІКС Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – К. : ІМВ, 2014 – Вип. 121., Ч. I – с. 98–106
130. Зайцева М. Концепт міжнародної безпеки у стратегії країн БРІКС Нова парадигма: Журнал для наукових праць – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 123. – с. 155–165
131. Зайцева М. Концепції впливу глобалізації на міжнародні відносини Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». – 2015. – № 9. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/current
Зайцева М. Політико-економічна модель взаємодії країн БРІКС: тенденції та перспективи Економічний часопис. – 3-4(2)'2014 – с. 12–15
132. Зайцева М. Лобіювання як інструмент комунікативних технологій. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна інформація: історія, сучасність і перспективи». – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2019
133. Зайцева М. Лобіювання як механізм прийняття рішень в Європейському Союзі. Матеріали науково – практичної конференції «About the problems of science and practice, tasks and ways to solve them» Milan, Italy. October 26-30, 2020 - с. 447–450
134. Зайцева М. Перспективи впливу неформального об'єднання БРІКС на світову політику Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Історія і політологія», 2017, Вип.18, с.333-340

135. Зайцева М. Політико – економічний вплив Китаю на взаємодію країн БРІКС Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції «Соціально – гуманітарні науки та сучасні виклики». – Дніпро, 2017 – Ч. I. – с. 57–58
136. Зайцева М. Політичний чинник міжнародної взаємодії країн БРІКС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія, Серія 12, 2016, Одеса, 13 с. 127-132
137. Зайцева М. Участь регіональних лідерів у світових інтеграційних процесах, на прикладі країн БРІКС. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин». – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2013 – Ч. II. – с. 139–141
138. Зайцева М., Бондаренко А. Трансгуманізм та його вплив на сферу міжнародних відносин: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин» (м. Київ, 1 грудня 2023)
139. Зайцева М., Денисенко Ю. Протидія російській пропаганді в Північній Африці: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин» (м. Київ, 1 грудня 2023);
140. Зайцева М., Нальотова Є. Інформаційна політика Норвегії: досвід для України: збірник матеріалів міжнародної науково – практичної конференції «Шевченківська весна» (м. Київ, 28 квітня 2023);
141. Зайцева М., Цюсю З. Пропагандистський потенціал мистецтва у сучасному інформаційному суспільстві: збірник матеріалів міжнародної науково – практичної конференції «Шевченківська весна» (м. Київ, 28 квітня 2023);
142. Запорожець О. Інтернет-тролінг як інструмент інформаційної війни. Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI. No 06 (2023). С. 66-74.
143. Запорожець О., Белоусова Н. Вербальні інтернет-меми під час повномасштабної війни РФ проти України. Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка: Міжнародні відносини. Вип. 56, №2 (2022). С. 20-24. <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/issue/view/264>
144. Запорожець О.Ю. Інформаційне протиборство у зовнішній політиці США. Актуальні проблеми міжнародних відносин. - Вип.107, ч.1. - К.: ІМВ, 2012.- С.157-164.
145. Запорожець О.Ю. Кібервійна: концептуальний вимір. Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2014. – Вип.121, ч.1. – С.80-86.

146. Запорожець О.Ю. Операції впливу: концептуальний вимір. Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент. Том 9 (2021). С. 232-244.
147. Запорожець О.Ю. Практика використання мережі Інтернет в інформаційній війні. Міжнародні відносини Серія "Політичні науки". - №4(2014). - http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2451
148. Запорожець О.Ю. Російська пропаганда під час окупації Криму. Міжнародні відносини Серія "Політичні науки". - № 9 (2015). http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2762
4. Зовнішня політика та політика безпеки США: аналітичні дослідження (2016): Колективна монографія / Макаренко Є., Погорська І., Піпченко Н. та Рижков М. Київ, Центр вільної преси, 456 с.
5. Інформаційна складова російсько-української війни — Гібрида війна Росії проти України після Революції гідності: Колективна монографія / [В.Копійка, М.Дорошко, О. Шевченко, В.Балюк та ін.]; наук.ред. М.Дорошко, В.Балюк. - Київ: Ніка-Центр, 2018. – 280 с.
149. Кучмій О.П. Гібридна війна проти України як виклик для міжнародного гуманітарного співробітництва // «Деокупація і реінтеграція інформаційного простору Криму: міжнародно-правові та медіакомунікативні інструменти». Міжнародна науково-практична конференція. Матер.доп., Київ, ІМВ, 18 квітня 2019 р.
150. Кучмій О.П. Інформаційна складова стратегій гуманітарного розвитку країн Азії та Африки // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 138. – 2019. – С.45-57.
151. Кучмій О.П. Інформаційна складова стратегій гуманітарного розвитку країн Азії та Африки // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2019. – Випуск 138. – С. 45-57.
152. Кучмій О.П. Кібербезпека як складова стратегії протидії гібридним викликам і загрозам ЄС // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці» (м. Одеса, 29 жовтня 2023 року). Одеса: Фенікс, 2023
153. Кучмій О.П. Комунікативні тренди сучасних міграційних процесів у Європі. Журнал європейського і порівняльного права: Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції: «Нормативна сила Європейського Союзу» (м. Київ, 29 -30 травня 2020 р.), 2020, Випуск 12 / 1-2. С. 84-88.
154. Кучмій О.П. Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики держави // Матеріали Міжнародної наукової конференції

- міжнародна інформація: концептуальні та прикладні виміри (Київ, 19 квітня 2013 р.). – 2013. – С.65-67.
155. Кучмій О.П. Культурний вимір євроінтеграційної політики України //Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах». – 15 жовтня 2015 р., м. Київ. – С.92-94
156. Кучмій О.П. Науково-технологічний розвиток як фактор стратегічного позиціонування держави у сучасних міжнародних відносинах // Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі: матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції, Київ, ІМВ, 17 жовтня 2019 р. С. 58-60.
157. Кучмій О.П. Поглиблення глобальної гуманітарної кризи: виклики для України Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі: матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції (15 жовтня 2020 р., Київ). – К. 2020, Київ. С. 67-68
158. Кучмій О.П. Пріоритети національної інформаційної безпеки адміністрації Барака Обама // Дослідження світової політики. – 2012. - № 3. – С.105-113.
159. Кучмій О.П. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у досягненні пріоритетів міжнародного гуманітарного співробітництва // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки» : матеріали конференції . – 2019. – № 21. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3852/3512
160. Кучмій О.П. Стратегія культурної дипломатії адміністрації Б.Обама // Міжнародні відносини Серія «Політичні науки» – № 5 (2015) http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/view/134
161. Кучмій О.П. Сучасні пріоритети культурної дипломатії ЄС: досвід Німеччини //Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Європейські студії в університетах України». – 22 квітня 2016 р., м. Київ. – С. 186-188
162. Кучмій О.П. Трансформація пріоритетів міжнародного гуманітарного співробітництва у сучасних міжнародних відносинах // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». – 2018. – № 18. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3467
163. Кучмій О.П., Фролова О.М. Використання соціальних медіа як інструменту сучасної гібридної війни // Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI. <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/article/view/99>
6. Ліпкан В.А., Яковець А.В. Геостратегія сучасного Китаю. Монографія. Київ, 2023. 384 с.

164. Макаренко Є., Рижков М., Піпченко Н., Зайцева М. The policy of European and Euro-atlantic integration as a key factor for ukraine's transformation European Spatial Research and Policy, №1/2021 <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58242953400>
165. Мельничук Н.Б. Задача популяризації електронних послуг держави в Україні в контексті роботи із цільовими аудиторіями. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Львів: Гельветика, 2020. Вип. 30. С. 191-198.
166. Мельничук Н.Б. Проблема популяризації електронних послуг в Україні. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Львів: Гельветика, 2020. Вип. 31. С. 173-179
167. Мельничук Н.Б. Складові профайлу цільових аудиторій при плануванні комунікаційної кампанії. Scientific and pedagogical internship "Methods of improving the training of qualified specialists in journalism, advertising and PR in Ukraine and EU countries" : Internship proceedings, June 7 – July 17, 2021. Wloclawek : "Baltija Publishing", 2021. – P. 31-36.
168. Мельничук Н.Б. Україна в міжнародному інформаційному полі. Суспільні науки: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17-18 липня 2020 р.). Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2020. – С. 94-98.
169. Музика М. О., Яковець А. В. РОСІЙСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ ПРОПАГАНДИ В ВІДЕОІГРАХ, ЯК ЧИННИКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Kyiv, Ukraine. 2023. Pp. 1157-1166. URL: <https://sci-conf.com.ua/x-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modernproblems-of-science-education-and-society-4-6-12-2023-kiyiv-ukrayina-arhiv/>
7. Піпченко Н. (2014) Соціальні медіа у структурі зовнішньої політики міжнародних акторів: Монографія. Київ, Центр вільної преси, 334 с.
170. Піпченко Н. (2015) Сучасні інструменти зовнішньополітичної діяльності України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах». м. Київ. с. 113–115
171. Піпченко Н. (2016) Забезпечення національних інтересів України як складова міжнародної інтернет-комунікації. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах». Київ. с. 38-40

172. Піпченко Н. (2016) Методика викладання дисципліни «Європейські комунікації». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Європейські студії в університетах України». м. Київ. с. 43–45
173. Піпченко Н. (2019) Позичування національних інтересів України на міжнародній арені. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі», Київ, с. 102-103
[http://www.iir.edu.ua/uploads/files/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20SPIMUS%202019+%20\(1\).pdf](http://www.iir.edu.ua/uploads/files/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20SPIMUS%202019+%20(1).pdf)
174. Піпченко Н. (2019) Цифрова дипломатія ЄС. Міжнародні відносини: Частина «Політичні науки»: Матеріали конференції, Київ, ІМВ, Центр досконалості Жана Моне, № 21,
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3861 (Ukr)
175. Піпченко Н. (2019) Цифрові виклики для політичної та економічної системи ЄС Міжнародні відносини: Частина «Економічні науки». Спеціальний том «Цифровізація сучасної системи міжнародних економічних відносин»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, ІМВ, Центр досконалості Жана Моне, № 20, Т. 1-2,
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3793 (Ukr)
176. Піпченко Н. (2018) Інтернет-комунікація у структурі зовнішньої та безпекової політики міжнародних акторів. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі», м. Київ с. 103-105
177. Піпченко Н. О. (2016) Міжнародна інтернет комунікація Європейського Союзу: тенденції та перспективи. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. с. 235-241
178. Піпченко Н. О. (2016) Міжнародна інтернет-комунікація США: від віртуальної дипломатії до соціальних медіа. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія. Серія 12. с. 142-146
179. Піпченко Н. О. (2017) Поняттєво-категоріальні характеристики міжнародної інтернет-комунікації як інструментарію зовнішньополітичної діяльності. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. №2. с. 93-103
180. Піпченко Н. О. (2017) Соціальні медіа як механізм забезпечення інтернет-комунікації у сфері зовнішньої політики. Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». № 17.
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3322

181. Піпченко Н., Лепеха Я. (2023) Підтримка зовнішньополітичної діяльності Німеччини інструментами стратегічних комунікацій. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, № 1 (15). DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-01-75-90>, <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/300>
182. Піпченко Н., Лепеха Я. (2023). Політика Німеччини щодо формування енергетичної безпеки Європи. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії es, № 3 (17). <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/343>
183. Піпченко Н., Москаленко Т. (2017) Культурна дипломатія України: європейський контекст. Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах : матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. О. : Фенікс. с. 177
184. Піпченко Н., Рижков М. (2021) Публічна дипломатія ЄС. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Нормативна влада Європейського Союзу», Київ, ІМВ, Центр досконалості Жана Моне, с. 79-82 https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/5230/mod_book/chapter/881/PROCEEDING_S_EU_PRINCIPLED_PRAGMATISM_2021.pdf
185. Піпченко Н., Рижков М. (2022) Ефективність стратегічних комунікацій ЄС. Угода про асоціацію з ЄС як інструмент стійкості української економіки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції у 2 т., Київ, ІМВ, Центр досконалості Жана Моне, Т. 2. с. 68-69 https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/5069/mod_book/chapter/991/AAResilienceConfProceedings25_26Nov2021Part2.pdf?time=1642785731172
8. Регіональні стратегії США та Європи: зовнішньополітичний та безпековий вимір (2016): Колективна монографія / Макаренко С., Рижков М., Піпченко Н. та ін. Київ, Центр вільної преси, 528 с.
9. Рижков М., Зайцева М. Взаємодія країн БРІКС у постбіполярному світі (2017): монографія. - Київ, Центр вільної преси, 236 с.
186. Романенко Ю.В. Культуропатії і соціопатії в Україні: розвиток теоретичної соціології девіацій в рамках культурної та соціальної системології (частина 1). //Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 86. С. 35–44.
187. Романенко Ю.В. Культуропатії і соціопатії в Україні: розвиток теоретичної соціології девіацій в рамках культурної та соціальної системології (частина 2). //Соціальні технології: актуальні

проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 87. С. 37-51.

10. Романенко Ю.В. Осьові символи ідентичності в державній атрибутиці.- Монографія.- Київ: Меркьюри-Подольє, 2017. 296 с.
188. Романенко Ю.В., Корень Є.Р. Archetypes and symbols in epic works: problems and features// Scientific Collection «InterConf», (144): with the Proceedings of the 13th International Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in the Context of Social Crises» (February 26-28, 2023; Tokyo, Japan) by the SPC «InterConf». Otsuki Press, 2023, p.239-244.
189. Романенко Ю.В., Корень Є.Р. ARCHETYPES AND SYMBOLS OF EPIC PLOTS: SOME THESES BEFORE POSING THE PROBLEM //Scientific Collection «InterConf», (145): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Recent Advances in Global Science» (March 6-8, 2023; Vilnius, Lithuania) by the SPC «InterConf». Vaiga, 2023, p.230-234
11. Романенко Ю.В., Святненко І.О., Зінченко А.А. Візуалізації в медійно-комунікаційному просторі: соціо-системологічний підхід Київ: ІМВ, 2014. 366 с.
12. Романенко Ю.В., Святненко І.О., Поцелуйко А.О., Тащенко А.Ю. Етнічні ідентичності в дзеркалі тілесності та практик харчування Київ: Вид-во ДУІКТ, 2015. 460 с.
13. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах (2019): Колективна монографія / Макарєнко Є., Даниленко С., Піпченко Н. та ін. Київ, VADEX, 442 с.
14. США та ЄС у сучасних міжнародних трансформаціях (2014): Колективна монографія / Погорська І., Макарєнко Є., Піпченко Н. та ін. Київ, Центр вільної преси, 472 с.
15. Україна в міжнародних інтеграційних процесах (2015): Колективна монографія / Копійка В., Дорошко М., Головченко В. та ін. Київ, Київський університет, 575 с.
190. Фролова О. (2015). Євроінтеграційні пріоритети розвитку інформаційного суспільства в Україні. Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах. Міжнародна науково-практична конференція. Матер.доп., Київ, ІМВ, с.83-85
191. Фролова О. (2015). Медіа дипломатія як основний інструмент зовнішньої політики США. Міжнародні відносини, серія "Політичні науки", №5, ІМВ КНУ
192. Фролова О. (2016). Україна у системі міжнародних інформаційних відносин. Науковий вісник Східноєвропейського національного

- університету ім. Лесі Українки. Серія: Міжнародні відносини. № 2 (327), с. 86-92
193. Фролова О. (2016). Practical aspects of Ukrainian media diplomacy. Випуск 1, Вит.гос.ун-т, Витебск, ВГУ имени П.М.Машерова, с. 236-241
194. Фролова О. (2016). Комунікативний аспект євроінтеграційних прагнень України. Європейські студії в університетах України. Науково-методична конференція. Матер.доп., Київ, ІМВ, 2016
195. Фролова О. (2017). Глобалізаційні процеси в інформаційній сфері та їх вплив на новий світовий порядок. Електронне видання Інституту міжнародних відносин «Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки» (спецвипуск), № 17
196. Фролова О. (2017). Нормативно-правові аспекти забезпечення інформаційної безпеки України. Безпекові виклики у геополітиці ХХІ століття. Міжнародна науково-практична конференція. Матер.доп., Львівський національний університет імені Івана Франка, 23-24 листопада 2017 р., с.97-101
197. Фролова О. (2017). Роль ООН в системі міжнародної інформаційної безпеки. Електронне видання Інституту міжнародних відносин «Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки», №18
198. Фролова О. (2017). “Soft Power” as the main instrument of the US foreign policy. Актуальные проблемы международных отношений и глобального развития, Випуск 5, Минск: Белорусский государственный университет, с.154-163
199. Фролова О. (2019). Сучасний інформаційний простір України: проблеми, досягнення та перспективи. «Міжнародна інформація: історія, сучасність і перспективи». Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»: матеріали конференції. Спеціальний випуск. № 21, Київ, ІМВ, 6 грудня 2019 р.
200. Фролова О. (2019). Міжнародне співробітництво в галузі забезпечення інформаційної безпеки. Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини», № 46, с.123-136
201. Фролова О. (2019). Механізми реалізації політики інформаційної безпеки ЄС. «Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки» Міжнародна науково-практична конференція. Матер.доп., Львів, 15-16 травня 2019 р.
202. Фролова О. (2019). Нормативно-правові аспекти протидії інформаційним впливам. «Деокупація і реінтеграція інформаційного простору Криму: міжнародно-правові та медіакommунікативні

- інструменти». Міжнародна науково-практична конференція. Матер.доп., Київ, ІМВ, 18 квітня 2019 р.
203. Фролова О., Бабенко К. (2022). Дезінформація як один із способів здійснення інформаційного тероризму. The 12th International scientific and practical conference “Current challenges, trends and transformations” (December 13 - 16, 2022) Boston, USA. International ScienceGroup. 677 p. (с.509-513) DOI – 10.46299/ISG.2022.2.12
204. Фролова О., Кайло М. (2022). Інформаційна політика країн в умовах електоральних кампаній на прикладі США та України. Міжнародні та політичні дослідження, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2022, Вип.35, с. 203-213 <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2022.35.259155>
205. Фролова О., Мирончук Л. (2021). Стратегічні комунікації як засіб врегулювання міграційної кризи в ЄС. Політичне життя, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вип.2, с.135-141
206. Фролова О., Чекмарьова В. (2022). Інтеграція України до європейського інформаційного простору. "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії", Волинський національний університет імені Лесі Українки, №13, с.66-77
207. Хлисту́н Г. Вплив мас-медіа на військові кампанії: теорія та історія // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини в.50 2019
208. Хлисту́н Г. Впровадження суспільного мовлення в Україні як один з аспектів Угоди про асоціацію з ЄС // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини в.1 (44/45) 2017
209. Хлисту́н Г. Етапи становлення суспільного мовлення в Україні та європейський досвід // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини в.53 2021
210. Хлисту́н Г. Принцип відповідальності журналіста: від документів міжнародних організацій до соцмереж // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини в.51 2020
211. Хлисту́н Г. Проблеми існування друкованих засобів масової інформації в сучасному медіапросторі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини в.1/2 (47/48) 2018
212. Хлисту́н Г. Проблеми роздержавлення ЗМІ в контексті Угоди про Асоціацію Україна-ЄСс // Міжнародні відносини серія Політичні науки:”

- Зб.наук.пр. – К.: ІМВ, 2017. – №17
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/view/194
213. Хлистун Г. Розвиток британських та французьких ЗМІ наприкінці ХХст.- на початку ХХІст. // Міжнародні відносини: серія Політичні науки: Зб.наук.пр. – К.: ІМВ, 2016. – №10
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/view/159
214. Шевченко О.В. «Кліматична дипломатія в контексті зовнішньої політики ЄС» / О.Шевченко // Шевченківська весна 2018: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених. –К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2018. –Ч. 1. –144с. С. 116-121 - http://www.iir.edu.ua/uploads/files/ШВ-Березень-2018-Ч_1.pdf
215. Шевченко О.В. Влияние российского телевизионного продукта на украинскую аудиторию — Rosija, Ue I Przestrzen Poradziecka: Problemy Sasieddstwa – Колективна монографія / [Т.Ambroziak, А.Czwolk, S.Gajewski, M.Nowak-Paralusz] – Torun, 2018. - 285 с. (С.207-217)
216. Шевченко О.В. Глобальна зміна клімату як сучасний комунікативний виклик – виступ на Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародна інформація: історія, сучасність і перспективи» - м. Київ, ІМВ, 06 грудня 2019 р. // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки» №21, 2019. Електронний документ — Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3879
217. Шевченко О.В. Глобальні виклики сучасності: проблема класифікації та пріоритезації / О.Шевченко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, Луцьк, №1, 2017. -- С. 137-153. (Видано за результатами науково-практичної Інтернет-конференції «Європейський досвід захисту інформаційного простору», яка відбулася 5 травня 2017 року у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки).
218. Шевченко О.В. Громадська думка в ЄС щодо глобальних кліматичних загроз на сучасному етапі – тези на конференцію «Принциповий прагматизм ЄС – наслідки для східної та Південно-східної Європи: політичні, економічні, правові та комунікаційні аспекти»- http://www.iir.edu.ua/uploads/files/PROCEEDINGS_EU_PRINCIPLED_PRAGMATISM_2021.pdf
219. Шевченко О.В. Держави та міждержавні утворення як актори врегулювання глобальних кліматичних змін О.Шевченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (серія:

- Міжнародні відносини). К., 2019. - № 49. - С.18-23. Електронний документ — Режим доступу: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/view/3910>
220. Шевченко О.В. Еволюція міжнародної громадської думки щодо глобальних змін клімату – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, №1 (15), 2023. – С. 106-123 - <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/302/277>
DOI 10.29038/2524-2679-2023-01-106-123
221. Шевченко О.В. Еволюція наукових шкіл вивчення глобальної зміни клімату – «Наукові розробки, передові технології, інновації» [колективна монографія, збірник наукових праць та тез наукових доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції] — Прага–Брно–Київ, К.: НДІСР. 2017. – С.357-365 (всього 537 с.)
222. Шевченко О.В. Екологічна інформація як небажаний контент інформаційного простору Криму / Олена Володимирівна Шевченко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Деокупація і реінтеграція інформаційного простору Криму: міжнародно-правові та медіакомунікативні інструменти». – ІМВ, 2019. С.74-78 / [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.iir.edu.ua/uploads/files/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC2019.pdf>.
223. Шевченко О.В. Інноваційні інструменти культурної дипломатії України після Євромайдану / Комунікаційні практики у сучасному політичному дискурсі: зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. 20 травня 2016 р., Чернівці / відп. ред. В.П. Фісанов. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2016 . – С. 54-58 (108 с.)
224. Шевченко О.В. Інтеграційні підходи у подоланні глобальних кліматичних ризиків для України — «Геостратегічні пріоритету України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах», матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції 19.10.2017, ІМВ, Одеса, Фенікс, 2017. - С.13-14. - Електронний документ. - Режим доступу: http://www.iir.edu.ua/uploads/filesМатеріали-Геостратегічні-Пріоритети-України_2017.pdf.pdf
225. Шевченко О.В. Інформаційний контент ТВ-продукту як складник соціальної відповідальності російських медіа в Україні — “Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки». Серія «Міжнародні відносини». - №11 (336), 2016 — С.69-74.
226. Шевченко О.В. Князь Володимир Великий у неоімперській пропаганді Росії: привласнення чужої історії - Міжнародний семінар

(відеоконференція) «Пропаганда та дезінформація Росії в інформаційному просторі Польщі та України» - 17 червня 2020 р. (виступ) – С.33-35.
<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/0728/105857-biuletyn-politologiav2-ostateczna-.pdf>

227. Шевченко О.В. Комунікації глобальних змін клімату: концептуальний вимір // «Міжнародні та політичні дослідження», Випуск 36, 2023, с. 224–231
228. Шевченко О.В. Культурна дипломатія України після Євромайдану — матеріали Науково-методичної конференції «Європейські студії в університетах України» (Київ, ІМВ, 22 квітня, 2016 року) — с. 203-205.
229. Шевченко О.В. Медіаконтент українських мовників для мешканців тимчасово окупованих та приграничних з ними територій сходу України – [http://www.iir.edu.ua/uploads/files/Збірка%20тез%20SPIMUS%202019+%20\(1\).pdf](http://www.iir.edu.ua/uploads/files/Збірка%20тез%20SPIMUS%202019+%20(1).pdf) міжнародна науково-теоретична конференція «Стратегічне позиціонування України в сучасному міжнародному просторі»
230. Шевченко О.В. Наукова думка про дослідження глобальних проблем людства / О.Шевченко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. (Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка). – К., 2018. - Випуск 134. – С. 27-40.
<http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/view/3363>
<https://doi.org/10.17721/apmv.2018.134.0.27-40>
231. Шевченко О.В. Проблема глобальної зміни клімату в контексті міжнародної безпеки / О.Шевченко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. (Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка). – К., 2017. - Випуск 130. – С. 24-38.
<http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/view/3093>
<https://doi.org/10.17721/apmv.2017.130.0.24-38>
232. Шевченко О.В. Проекти міжнародних організацій щодо подолання глобальних кліматичних ризиків: інформаційний аспект / О.Шевченко // Міжнародні відносини Серія "Політичні науки" (спецвипуск), №17 (2017). Електронний документ — Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3329
233. Шевченко О.В. Стратегічні комунікації та публічна дипломатія - Аналітична доповідь. Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України. Погляд з Польщі та України – UMCS, ІМВ, 2021, - 176 с.
(С.129-153) -
http://www.iir.edu.ua/uploads/files/%D0%A4%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B_Stan%20i%20perspektywy%20partnerstwa_UA_2--XII-1.pdf

234. Шевченко О.В. Сучасні шляхи врегулювання глобальної зміни клімату / О.Шевченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (серія: Міжнародні відносини). К., 2018. - № 47-48. - С.70-77. Електронний документ — Режим доступу: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/issue/view/206>
235. Шевченко О.В. Трансформація підходів дослідження глобальних проблем сучасності / О.Шевченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (серія: Міжнародні відносини). К., 2017. - Випуск 1 (46). -- С.44-49 - <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/issue/view/189>
236. Шевченко О.В. Чинники актуалізації глобальної зміни клімату // Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2017. - Т.35-36. - 400 с. (С.269-282)
237. Шевченко О.В., Піскорська Г.А. "М'який вплив" політичного іміджу України у міжнародних відносинах (на прикладі Польщі) // Stosunki Polsko-Ukrainskie 1991-2014 proba bialansu: Monograph / Ed.: Marek Pietras, Makijan Malskyi, Beata Surmacz. - UMCS, Lublin, 2016. - P. 95-108 (of 530)
238. Шевченко О.В., Шевченко Г.В. Екологічне регулювання діяльності бізнес-структур в ЄС / Олена Шевченко, Ганна Шевченко // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки» №20, 2019. Електронний документ — Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3823
239. Шевченко О.В.. Іміджева дипломатія та державний брендінг / Комуникативні тренди міжнародних відносин. Колективна монографія (Розділ 6) (614 с.). – К., Центр вільної преси, 2016. - С.234-279.
240. Шустенко С. О. Санкційні рішення Ради Європи у контексті гібридної агресії Росії// Актуальні проблеми міжнародних відносин, 2020. – Частина 2. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/3880/3540
241. Шустенко С.О. Забезпечення інформаційних прав людини радою Європи. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин». 2020 // <http://www.iir.edu.ua/uploads/files/%D0%A8%D0%92-2020%20%D0%A72.pdf>
242. Шустенко С.О. Посилення імплементації європейських стандартів прав людини Радою Європи як один із пріоритетних напрямів співробітництва з Україною // Шевченківська весна: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і

- молодих вчених. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2017. – Ч. 1. – С.162-165.
243. Шустенко С.О. Реакція акторів міжнародних відносин на посилення тенденції до дезінформації та деструктивного інформаційного впливу з боку Росії на політичні процеси в Європі / С. Шустенко // *Evropsky politicky a pravni diskurz Šrodkowoeuropejskie Studia Polityczne*. – 2019. – Volume 6. Issue 9. – P.120-127. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2019/2019-6-3/18.pdf>
244. Шустенко С.О. Рішення ради Європи у сфері медіа // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції молодих вчених. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2018. – Ч. 1. – С.79-83.
245. Шустенко С.О. Інструментарій зміцнення довіри громадськості до уряду розроблений Радою Європи / С.О. Шустенко // *Гілея: науковий вісник*. – К.: «Видавництво «Гілея», 2017. – Вип. 124(№ 9). Ч. 3. Політичні науки. – С. 340-345.
246. Шустенко С.О. Інформаційні операції США на світовому нафтовому ринку / С.О. Шустенко // *Гілея: науковий вісник*. – К.: «Видавництво «Гілея», 2016. – Вип. 106 (№ 3). Ч. 3. Політичні науки. – С. 360-364.
247. Шустенко С.О. Концепція євразійства в інформаційному вимірі сучасної геополітики / С.О. Шустенко // *Гілея: науковий вісник*. – К.: «Видавництво «Гілея», 2017. – Вип. 109 (№ 6). Ч. 3. Політичні науки. – С. 349-352.
248. Шустенко С.О. Роль Ради Європи у розвитку європейських стандартів з прав людини в Україні / С.О. Шустенко // *Гілея: науковий вісник*. – К.: «Видавництво «Гілея», 2017. – Вип. 122 (№ 7). Ч. 3. Політичні науки. – С. 402-404.
249. Шустенко С.О. Геостратегічний прогноз для України в аграрній сфері // Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах. Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. 19 жовтня 2017 р. С.42-43.
250. Шустенко С.О. Інформаційна політика та стан інформаційної сфери країн Європи» / С.О. Шустенко // *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. – 2017. – № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3139/2820
251. Шустенко С.О. Маніпулювання як стратегія комунікації екстремістських організацій / С.О. Шустенко // *Міжнародні відносини*.

Серія «Політичні науки». – 2017. – № 13. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3139/2820

252. Шустенко С.О. Основні виклики і пріоритети інформаційної політики ради Європи у сфері інформаційної безпеки та свободи вираження // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Міжнародні відносини», 2021
253. Шустенко С.О. Політичний аспект розвитку комунікаційних систем та його перспективи у контексті глобалізації // Гілея: науковий вісник. – К.: «Видавництво «Гілея», 2016. – Вип. 107 (№ 4). Ч. 3. Політичні науки. С.353-356.
254. Шустенко С.О. Реакція країн Європи щодо повернення Росії до складу ПАРЄ // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин». Присвячується 75-річчю Інституту міжнародних відносин, 24 жовтня 2019. – С.214-217.
255. Шустенко С.О. Рішення Ради Європи у сфері медіа / С.О. Шустенко // Вісник Маріупольського державного університету. Серія Історія. Політологія, – 2018. – Вип.22-23. – С. 294-302.
256. Шустенко С.О. Співпраця Ради Європи та США у питанні інформаційної безпеки. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин». 1 грудня 2023 р. С.146-149
257. Яковець А. В. Інтернет медіа у інформаційному протиборстві України – РФ під час війни на сході / Анатолій Володимирович Яковець. // журнал «World science». – 2017. – №9. – С. 14–19.
258. Яковець А. В. Інформаційний простір України як чинник інформаційної безпеки. / Анатолій Володимирович Яковець. // збірник наукових праць «Інформаційна безпека: Європейські орієнтири та перспективи для України». – 2016. – №3. – С. 20–23.
259. Яковець А. В. Роль українських мас-медіа у євроінтеграційних процесах / Анатолій Володимирович Яковець. // Прага–Брно–Київ. – 2017. – С. С.383– 391.
260. Яковець А.В. Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: Збірник наукових праць за матеріалами XI Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 квітня 2023 року Харків.- С.307-312.